

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falu” Országos Földművelésügyi és
Telefon: Automata 294—52.)

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi
miniszter által időnként kiadott „Rádiós gaz-
dasági előadások” című füzetekkel együtt:
Egész évre 8 P, félévre 4 P, negyedévre 2 P.

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam, 36. szám.

1933. szeptember 3.

Mindent a Balatonért!

Irta: DARÁNYI KÁLMÁN miniszterelnökségi államtitkár, országgyűlési képviselő

Nagy örömmel értesültem arról, hogy a *Falusövetség* szeptember elején *Balatonfüreden* kiállítást rendez. A mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és bortermelés foglalkozásai erre a kiállításra testvéri összefogásban felvonulni, de egyben bemutatja ez a kiállítás a balatonmenti községek kulturális és egészségügyi viszonyait is. Mintegy nagy inventárium lesz ez a kiállítás annak a gazdasági és kulturális életnek, amely ma a balatonmenti községekben folyik. Kicsiben fel fogja tárni az egész magyar vidék életének keresztmetszetét, fényt vet arra a kemény küzdelemre, amelyet a magyar vidék a megélhetésért folytat, de ugyanakkor megmutatja azokat a nevezetes eredményeket is, amelyek ennek a megfeszített munkának a gyümölcsei.

Vannak az országban törekvések, amelyek szembe akarják állítani a mezőgazdaságot az iparral és kereskedelemmel s mindig a partikuláris érdekek kiemelésével és kiélezésével igyekeznek learatni a maguk hasznát. Ez a kiállítás azt fogja bizonyítani, hogy minden magyar termelőosztály egymásra van utalva. A mezőgazdaság épügy nem boldogulhat az ipar és kereskedelem nélkül, mint ahogy az ipar és kereskedelem a mezőgazdaság nélkül csak tengődésre lenne kárhoztatva. Amikor az egész világon a legnagyobb népek is oly súlyosan érzik meg a gazdasági válság nehézségeit, amikor a nemzetek önellátásra való törekvése egyaránt megnehezíti a mezőgazdaság és a

kereskedelem kiviteli lehetőségeit, akkor mindenkinek be kell látnia kis országunkban, hogy a *bajokon nem az egymás érdekei elől való elzárkózással, nem az egyik termelési ágának a másik kedvéért való agyonütésével, hanem csakis a közös munkával tudunk előbbre jutni és a bajokon úgy ahogy segíteni.*

Gömbös Gyula miniszterelnökünk nemzeti munkaterve és a kormány egész programja ennek

Darányi Kálmán dr.

miniszterelnökségi államtitkár, a balatonfüredi kerület országgyűlési képviselője, a Falusövetség kiállításának fővédnöke.

a közös munkának, közös együttműködésnek a jegyében áll. Magyarország ma ostromlott várhoz hasonlít, amelynek hősiei védőserege csak akkor tud kitartani, ha elismeri olyan magasabbrendű nemzeti célkitűzések szükségét, amelynek szolgálása tekintetében nem lehet különbség magyar és magyar között. Minden megnyilvánulás, amely ennek a nagy nemzeti célkitűzésnek egyetemes voltát kiemeli és aláhuzza, csak örömteljes fogadtatásra találhat azoknál, akik igaz magyar szívvvel óhajtanak közreműködni az ország helyzetének megjavítása érdekében.

A balatonfüredi kiállítás különböző szakcsoportjai különböző foglalkozási ágakat mutatnak be. Felvonul a növénytermelés, kertészet, gyümölcsészet, méhészet, szőlészet, borászat, de ugyanakkor szót kér az ipar és kereskedelem is. Jobbára gazdasági vonatkozású csoportok mellett bemutatja a kiállítás a Balaton környékének háziiparát és népművészetét, egészségügyét, csecsemővédelmét és iskolaügyét is. Amikor a falu szorgalmáról, a mindennapi kenyérért való küzdelemről tesz bizonyosságot, ugyanakkor a kulturális oldalakat sem hanyagolja el annak tudatában, hogy népünk jobb jövőjéért folytatott harcunkban a gazdasági fegyverek mellett ugyanolyan fontos szerep jut a kultura fegyvereinek is. E kiállítás felfedi a magyar vidék erőit, annak a kimeríthetetlen bányának a kincseit, amely a városok möhóbb, rendszertelenebb, ke-

vésbé megbízható fejlődését a maga konzervatív, népi erőivel mindig oly szerencsésen ellensúlyozta és kiegyenlítette. A magyar vidék józan gazdaközönsége és iparossága a föld és foglalkozása iránti szeretetével, mély valóságával és hazafiságával mindenkor azt a nemzetfenntartó réteget képviselte, amely a békében dolgozik a hazáért s a háborúban, ha kell, meghal érte.

En, aki hosszú közigazgatási pályafutásom alatt sokat érintkeztem a néppel, mint a balatonfüredi kerület jelenlegi országgyűlési képviselője természetesen különös érdeklődéssel kísérem figyelemmel ennek a kiállításhoz az ügyét és azt kívánom, hogy a jó példa számos követőre találjon. A Balatonban és környékében olyan kincset birtokolunk, amelynek kihasználásáért dolgozni öröm és boldogság számomra. Ezért örültem annak is, hogy kérésünkre a Balaton idegenforgalmának fellendítése érdekében egy új gyorsvonatpár beállítását tette lehetővé a kereskedelemügyi miniszter ur. Szerény erőmhez mérten igyekeztem és igyekszem mindazokat a hasonlóirányú kéréseket teljesíteni, amelyek kerületemből hozzám érkeznek s közérdekű voltak vitán felül áll. Egy iskola felépítésére, vagy egy templom renoválására irányuló kérelem számomra mindig azt jelentette, hogy ha megvalósulásukat elősegítem, magam is valami csekélységgel hozzájárulok annak a nagy kulturprogramnak a kiépítéséhez, amely hivatva van a megújított Magyarország szellemi térképét megteremtteni. Egy-egy utazás megjavítása sokszor életbevágó fontosságú a kérelmező község számára, mert a lakosság boldogulása függ tőle. A nép aprónak látszó bajai, a helyszínen megvizsgálva őket, sokszor jelentőségükben megnőnek, s véleményem szerint akkor jó a közigazgatás, ha éppen ezeket a kicsinek látszó bajokat igyekszik jóindulattal még idejében kiküszöbölni s a falvak népének számára mindazt a segítséget nyújtani, amelyet a körülmények megengednek. Mint ahogy a mozaik is csak akkor ad egységes, hibátlan egészet, ha a kövecskéék ezrei maguk is mind hibátlanok és mindegyik a maga helyén van, ugyanugy az ország egészének egészséges és ép mi-

volta elsősorban a falvak apró mozaikköveinek egészséges, ép mivoltától függ.

A Balaton természeti kincseinek megismertetésére és kihasználására mindent el kell követnünk. Egyrészt gazdasági előnyöket remélhetünk, ha sikerül a külfölddel megértetni, hogy a Balaton mellett olcsó pénzért olyan helyen nyaralhat, amely vetekszik szépségben a világ leghíresebb nyaralóhelyeivel, másrészt a Balaton környék fokozottabb idegenforgalma lendületes kulturális fejlődést is fog eredményezni. Természetesen az idegenforgalom fellendítéséhez a magunk részéről is hozzá kell járulnunk azáltal, hogy a balatonkörnyéki fürdőhelyeket a modern fürdőhelyek minden követelményével ellátjuk. A kormány is felismerte ennek a nagyszabású programnak a jelentőségét s nemrég külön bizottságot szervezett azzal a céllal, hogy az kizárólagosan a Balaton gazdasági és kulturális kérdéseivel foglalkozzék. Teljesen lehetetlen állapot, hogy amikor országunk legkulturáltabb részén, a Dunántúlon ilyen kincs birtokában vagyunk, azt ne használjuk ki teljes erővel. Olyan volna ez, mintha valaki tudná, hogy a földjén aranybánya van és semmit sem tenne annak kitermelésére.

A Balaton-kiállítás most rövid pár napra az egész ország figyelmét a Balatonkörnyékre és annak problémáira terelte. Ügyelnünk kell arra, hogy ez az érdeklődés továbbra is megmaradjon. Nem lankadó propagandával, a felmerülő kérdések szorgalmas tanulmányozásával és észszerű megoldásával kell azon munkálnunk, hogy a Balatonból tényleg az legyen, aminek az Isten is teremtette: Magyarországának szépségben, kulturában és jó módban kiváltságos helye. Ebben a munkában mindenki mindenkor őszinte segítőtársra fog találni bennem, nemcsak azért, mert balatonkörnyéki képviselő vagyok, hanem azért is, mert ennek a munkának az elvégzését fontosnak tartom s igaz örömmel szolgál, ha a jó ügynek hasznára lehetek.

Részvényeket,

bármilyen értékpapírt, kényszer- és hadikölcsönt napi áron vásárol Barnabank, V., Nádor-utca 26.

Az adógabona kérdése a Nemzeti Egység Pártja előtt

A Nemzeti Egység Pártjának gazdasági főbizottsága szeptember hó 7-én értekezletet tart. Az értekezletet Bud János, a bizottság elnöke hívta össze. Ugy hírlik, hogy a kormány több tagjának részvételével a buzaértékesítés kérdésében döntő fontosságú lesz az értekezlet. Szóba kerül továbbá az adóbuzának sorsa is. Az értekezletől várják annak eldöntését is, hogy a folyó adót is fizetheti-e a gazda buzában, avagy nem?

Kállay miniszter a bécsi tárgyalásokról

Azoknak a megbeszéléseknek során, amelyeket Stockinger Frigyes kereskedelemügyi miniszter és Kállay Miklós magyar földművelésügyi miniszter három héttel ezelőtt az osztrák-magyar kereskedelmi szerződés kiépítése tárgyában Bécsben folytatott, megegyezés jött létre, hogy a két ország szakelődői hamarosan megkezdik Budapestén a részletes tárgyalásokat. Ezeket a Budapestén, az elmúlt héten megkezdett tárgyalásokat az utóbbi napokban Bécsben folytatták és hamarosan befejezték. A befejező tárgyalásokon résztvett Kállay Miklós földművelésügyi miniszter is, aki megbeszéléseiről az alábbi nyilatkozatot tette:

— A buza kontingenst erre a naptári évre 500.000 métermázsában állapítottuk meg, amit ha átszámítunk a most kezdődött gazdasági évre, 1.200.000 métermázsára jön ki. Ezenfelül 750.000 métermázsára liszt kivétel is teljesen rendelkezésünkre áll.

Tíz százalékkal csökkentették a buza és a rozs vasúti viteldíját

Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter a gabonaértékesítés előmozdításával kapcsolatban az alábbi nyilatkozatot tette:

— Meg vagyok győződve, hogy azok a megállapodások, amelyeket gabonatermelésünk feleslegének külföldi elhelyezése érdekében létesítettünk, így különösen a részemről legutóbb Rómában folytatott tárgyalások is, rövidesen éreztetni fogják kedvező hatásukat. Hozzá fog járulni ehhez az az intézkedés, hogy a minisztertanács hozzájárulása alapján utasítottam a m. kir. Államvasutakat, hogy a búzára és rozsrá vonatkozó, már korábban lényegesen csökkentett vasúti viteldíjat augusztus hó 27-től kezdve további tíz százalékkal szállítsák le.

Minden hangszert

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály

hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet.

Üdvözlét Balatonfüredre . . .

A „Vasárnap” magyar szívből fakadó szeretetteljes üdvözlétét küldi Balatonfüred minden gazdavendégének és kívánja, hogy a magyar sorsot intéző Teremtő akarat erős érzése hassa át és villanyozza fel a kiállítás minden résztvevőjét a gazda boldogulását célzó további ernyedetlen munkára. E lap hasábjain, amelyeket mindenkor a földműves társadalom boldogulásáért és előbbrejutásáért írunk, szakadatlanul hangoztatjuk, hogy elesett és megtépázott hazánk talpraállításának első és elengedhetetlen feltétele az anyagilag független és munkájáért kellő megbecsülésben részesülő gazdátársadalom. Nekünk nem a politika a mindennapi fegyverünk, hanem a gazdaérdek súlyos surlódásának elhárítása az önzés, a meg nem értés és közönyösség porlasztó malomkövei között. A „Vasárnap” nem botrányokon izguló napi politika szócsöve, hanem a magyar falu haladásának figyelője és szorgalmazója. A ti lapotok, gazda testvéreim, amely veletek érez, veletek busul, de veletek örül is, ha a mai elesett helyzetben erre is adódik alkalom. Veletek örül a mai nap sikerén is, amikor látja, hogy gazdasági helyzetetek megváltoztatására, javítására, boldogulástok elérésére megmozdultok. Nem a könnyörgőn és rimázkodón segítenek, nem a kötekedő hóna alá nyulnak s nem kérdik a mindenben megnyugvót, mi baja. Azzal törődnek elsősorban, aki a saját sorsa intézését maga veszi kezébe! Ma jó uton haladtok. A gazda munkája nem zárulhat az aratással és szürettel. Ezt a munkát külön végzi mindenki. A boldogulást, az értékesítést csak együtt lehet elérni. Hatalmas megmozdulásokkal, közös akaráttal, szüntelen ellenőrzéssel. Ezek a kiállítások pedig arra valóak. Hogy megmutassátok, mit termeltetek és meglássátok, mire becsülik azt mások. Szemetek mindenem rajta legyen szüntelenül és ernyedetlenül. Ne engedjétek át a teret azoknak, akik a ti verejtékes munkátoknak akarják illetéktelen hasznát látni, mert sorsotok továbbra sem fordul

meg. Egy tábor legyetek, ha a gazda érvényesüléséről van szó. Majd meglátjátok, hogy a politika is utánatok igazodik. Hozzátok, a saját erejükből talpraállani iparkodó kisgazdákhoz.

Ezt üzeni a „Vasárnap”. Ehhez kéri a kitartástokat és a jóságos Isten áldását.

Moore ezredes a trianoni határokon

Moore ezredes, angol képviselő, a magyar békerevizio harcosa, aki napok óta Lillafüreden tartózkodik, meglátogatta Egert, ahol szívélyes fogadtatásban részesítették. Az érseki város megtekintése után Moore ezredes Mezőkövesdre ment; itt Zsóry Lajos országgyűlési képviselő fogadta. Moore ezredes istentiszteletet hallgatott végig, majd megszemlélte a színpompás templomi kivonulást s azután a matyóházban uzsonnán vett részt. Itt egy mezőkövesdi legény magyar irredenta-dalokat adott elő cigányzenekísérettel. Ezután Moore ezredes magáraöltött egy mezőkövesdi diszes varrottast. Feleségének annyira megtetszett ez a viselet, hogy teljes öltözetet rendelt meg és kijelentette, hogy londoni társaságában is bemutatja. A jövő hét folyamán Moore ezredes megtekinti a Felvég trianoni határfalvait, bejárja Hidasnémetit, Bánrévét és Sátoraljaújhegyt és a helyszínen fogja tanulmányozni a trianoni határ megvonása által okozott visszás helyzetet.

A Kormányzó Úr elismerése a Jamboree sikeréért

A Kormányzó Úr Teleki Pál grófhhoz levelet intézett, melyben utal arra, hogy az alapos körültekintés, fáradhatatlan szervezőmunka és cserkészünk kötelességtudó, bajtársias, lelkes magatartása most is meghozta gyümölcsét a világtáborozás példás sikerében, ami nemcsak a magyar cserkészvezetőinek, munkásainak és barátainak szívét tölti el büszkeséggel, hanem egyuttal ismét tisztességet, becsületet és eléggé nem értékelhető megértést és rokonszenvet szerzett a magyar névnek.

A levél a továbbiakban így hangzik:

„Abból a sikeres munkából, amelyet a magyar cserkészlet megszervezése és kifejlesztése után most a világtáborozás előkészítése és nagyarányú lefolyásának minden szempontból a részletekig menően tökéletes megrendezése jelentett, ön és vezérkara a gondos, körültekintő vezetés és irányítás nehéz feladatának ellátásával önzetlenül és áldozatkészen oroszlársz részt vállaltak magukra. Amidőn ezért önnek az egész nemzet nevében meleg köszönetemet fejezem ki, egyuttal arra kérem, hogy mindazoknak, akik a világtáborozás sikerének biztosítása körül munkálkodásukkal közreműködtek, őszinte elismerésemet tolmácsolja. Szívből kívánok továbbra is jó munkát!”

Kilátás Tihanyra a balatonfüredi sétányról.

VILÁGKRÓNIKA

Ausztriában megtörtént az első lépés az általános védkötelezettség visszaállítása felé. A szövetségi hadsereg mellett második védőszervezetet létesítenek. Minden félévben 8000—10.000 katonát hívnak be fél-évi szolgálati időre, az ujoncokat a szövetségi hadsereg tisztjei és altisztjei képezik ki. A hadsereg létszámának szaporítása az antant-államok beleegyezésével történik és célja: az államhatalom erősítése a német nemzeti szocialista agitáció ellen.

Csehszlovákia a gabonaárak hanyatlása miatt súlyos válság tört ki. Az agrárpárt részéről kijelentették, hogy Csehszlovákia az idén egyetlen kilogramm búzát sem enged be külföldről. Ez az intézkedés azonban katasztrofálisan érinti Jugoszlávia és Románia érdekeit. A két ország magyarázatot kért a fent ismertetett kijelentés ügyében és megtorlásra készül a cseh iparcikkek behozatalának eltiltásával.

Hitler német kancellár egy rajnamenti városban mondott beszédében kijelentette, hogy a jelenleg francia megszállás alatt álló Saar-vidékről Németország sohasem mond le. A Saar-vidék népének ugyanis a jövő évben kell dönteni népszavazás útján arról, hogy Németországhoz, vagy Franciaországhoz csatlakozik-e, vagy önálló állammá alakul.

Daladier francia miniszterelnök erre a beszédre azzal válaszolt, hogy a francia-német határra utazott és megtekintette a határvidék óriási erődítményi munkálatait.

Hogy áll a termés Északamerikában

Az új termés értékesítésének kezdetén különös érdeklődésre tarthat számot a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézetnek a terméssről közzétett legújabb jelentése. Ez a beszámoló megerősíti az Európára vonatkozó eddig ismert adatokat és megerősíti azt a hírt, hogy Észak-Amerikának nem lesz exportfőlése. Ez természetesen nem azt jelenti, mintha Észak-Amerikának a buzaexportot be kellene szüntetnie, mert a múlt évi termésből még nagyobb készletek tárolnak. Az európai buzaexport, az intézet becslése szerint, mintegy 26 millió métermázsával nagyobb a tavalyinál és 54 millió métermázsával nagyobb az utolsó öt esztendő évi átlagánál. A többlet a vetésterület növekedésének és a jóval nagyobb terméseredménynek tudható be. A bő termés következtében az európai búzaimport - államok szükségletét nagyrészt fedezhetnék az európai exportállamok.

Megkezdődtek a gazdatartozások rendezésére vonatkozó tárgyalások

A gazdatartozások rendezése ügyében kiadott könnyítő intézkedések október végén lejárnak. A terv az, hogy erre az időre elkészül a tartozások végleges rendezésének megoldási módja. A kérdés élénken foglalkoztatja a bankokat és a gazdákat, illetőleg a két érdekelt szervezetet. A rendezést előkészítő tanácskozások már megkezdődtek, még pedig egy kisebb bizottságban, melybe hat tagot a gazdák és ugyanennyit a bankok delegáltak.

A tartozásrendező javaslatok között ebben a pillanatban az foglalkoztatja különösen az érdekelteket, amelyet Nyulási János dr. készített a bankok megbízásából és amelyet a vidéki bankok már tárgyaltak. Ez a javaslat a rövidlejáratú mezőgazdasági hiteleknek kedvezéses kamatbázison hosszulejáratú hitelekkel való átalakítását célozza. Lényege, hogy

azoknak a gazdáknak, akik a kataszteri jövedelem bizonyos számszerű többszörösén felül vannak eladósodva, adósságát amortizációs kölcsönné változtatják át. Az eladósodás mértéke, ami feltétele volna az átalakítás igénybevételének, a tervezetben még nincs eldöntve. Ez a tárgyalás során nyerne megállapítást. A konvertált tartozásokat, amelyek jelzálog-adóssággal alakjában volnának megrögzítve, vagy a Jegybank, illetőleg annak létesítendő jelzálogosztálya, vagy a Pénzügyi Intézet vennie át. A bankok szavatolnának a szóbanlevő tartozásokért, de ezért legalább egyszerűsálos jutalékot élveznének. Alap is létesülne a netáni tényleges veszteség fedezetére. Az egész átalakított tartozásért a konverziót lebonyolító intézettel szemben állami garancia is volna.

Megkötötték a nemzetközi buzaegyezményt

Augusztus hó 25-én — szokatlanul rövid tanácskozás után — 25 ország képviselői, köztük természetesen Magyarország képviselője is, aláírták Londonban a nemzetközi buzaegyezményt, melyről az amerikai földművelésiügyi miniszter azt állapította meg, hogy a mezőgazdaság történetében magábanálló esemény.

Az egyezmény szerint Argentína, Ausztrália, Kanada és az Északamerikai Egyesült Államok, egyezmény: a tengerentúli termelőállamok, 1933. évi augusztus hó elsejétől 1934. évi július hó 31-ig terjedő termelési évben szabályozzák termelésüket. Az egyezmény a világ buzaexportát erre az időszakra mintegy 210 millió métermázsában állapította meg. A tengerentúli buzaexportáló államok 1934 augusztus hó elsejétől 1935 július 31-ig terjedő időben buzaexportukat 15 százalékkal csökkentik.

Bulgária, Magyarország, Románia és Jugoszlávia az 1933 augusztus hó 1-től 1934 július hó 31-ig terjedő termelési évben 50—54 millió bushel (mintegy 20 millió métermázsá) búzát adhat el a külföldön. Az 1934/35-iki termelési évben csak 50 millió bushelt. Ezek az országok elismerik, hogy buzaexportuk ilyen módon való szabályozása nem engedi meg búzával bevetett területeiknek kiterjesztését.

Oroszország hozzájárul ahhoz, hogy az 1933/34. termelési évre korlátozza buzaexportját és hozzájárul ahhoz is, hogy az 1934/35. termelési évben az

orosz buzaexport mértékét előzetes tárgyalások alapján határozzák meg.

A buzaexportáló államok a jövőben nem hatnak bátorítólag búzával bevetett területeik növelésére és minden lehető elkövetnek, országuk buzaexportjának növelésére. Hozzájárulnak ahhoz, hogy a buza árában történő javulást követnie kell a vámmentes leszállításának. A vásárló államok mindent elkövetnek a világ buzaexportdélmének talpraállítására.

Az értekezleten résztvevő államok nemzetközi buzaexport-albizottságot állítanak fel. A legalacsonyabb világpiaci buzaár métermázsánként 12 aranyfrank (13.4 pengő.)

Az egyezmény jelentősége.

A most ismertetett egyezmény jelentősége abban van, hogy az együttműködés megkezdődött és annak közös szerve megalakult. Ebben a tekintetben az egyezményt nem lehet elég nagyra becsülni, de viszont hangsúlyozni kell, hogy ez bizonyos mértékig elvi érték. Az egyezmény szövege mindvégig hangsúlyozza ezt az elvi jelentőséget. A buzaexporton uralkodó zűrzavart nem igyekeznek egy csapásra megoldani, ami nem is volna lehetséges, hanem arra készül fel, hogy az idei gazdasági évet a jobb jövőre megalapozására használja fel. A négy nagy tengerentúli termelő állam, amelyek a fogyasztó államok által megvásárolt buzaexportok négyötödét szállítják, kötelezettségükben csak

annyira mennek, hogy az *idei gazdasági évben szabályozzák buzatermelésüket*. Kötelezettséget csak arra nézve vállaltak, hogy kivitelüket 15 százalékkal apasztják. A vásárló államok is *csak elveket állapítanak meg*: nem növelik a buzatermelő területeket és nem is ösztönzik ilyenre saját mezőgazdaságukat, ellenben igyekeznek növelni a fogyasztást és megszüntetik a fogyasztás utjában álló korlátozásokat. Ha a buza ára javul, akkor előkészülnék a vámok leszállítására, de az egyezmény mindjárt kijelenti, hogy *e tekintetben nem lehet már az idén sokat várni*.

Oroszország, mint termelő állam vállalta, hogy az idén korlátozza kivitelét, jövőre pedig közös tárgyalások

alapján állapítja majd meg, mennyit tehet kivitele. Az, hogy Oroszország a dömpingről lemondott, jelentős eredmény.

Magyar szempontból ujdonság, hogy a négy dunai termelő államnak — Magyarországnak, Bulgáriának, Jugoszláviának és Romániának — *közös kiviteli kontingenst állapítottak meg* és mi ezt vállaltuk, ami azt jelenti, hogy bizonyos közös elvek és talán közös szervezet tekintetében meg is kell egymással állapodnunk.

Londonban az a belátás győzött, hogy az orvoslást csak lassu és körültekintő, tervszerű munkával lehet biztosítani és ennek a szellemnek megnyilatkozása a létrejött egyezmény.

Gyönyörű eredményt ért el a minőségi buzatermelés

Hektolitersulya 81—86½ kilogramm — Olyan, mint a Manitoba-buza — 2500 vagon még a gazdák rendelkezésére áll!

A földmívelésügyi minisztérium a buzatermelés egységesítésére irányuló terv végrehajtása során állami ellenőrzés mellett való szaporítás céljából 1932 őszén az ország különböző vidékein fekvő 350 gazdaságnak minőség-buzavetőmagot osztott ki. E vetőmagból származó idei buzatermelésből átlagmintákat vettek, amelyeket a Vetőmagvizsgáló Állomás és a Gabona- és Lisztkezelési Állomás részletes vizsgálat alá vett. A szaporító gazdaságok által ezideig beküldött mintáknak kétharmad részét vizsgálták meg és e vizsgálatok azt mutatják, hogy a kiosztásra került minőségbuzavetőmag termésnek hektolitersulya 81—86,5 kilogramm között mozog, vagyis 86 kilogrammnál könnyebb fajsúlyú buza egyáltalán nem fordul elő.

A száraz sikértartalom megállapításán kívül kiterjesztették még a vizsgálatokat az 1000 szemsúlyú, nedves sikértartalom, vízfelvevőképesség, duzzadási idő és ellágyulási fok megállapítására is és az így nyert összes eredmények egybevetése azt igazolta, hogy a kiosztott minőség-buzavető-

mag terméséből örölhető liszt — tekintet nélkül arra, hogy a búzát mely országrészben termelték — 78 százalékban megfelel annak a kívánalomnak és előírásnak, melyet a külföldi piac a Manitoba-buzával szemben támaszt. Mivel pedig a buza a sikérminőség szempontjából aratás után bizonyos utóérési folyamaton megy keresztül, okvetlenül számítani lehet arra, hogy a fennmaradó 22 százalék is — amelyből most is már kitünő liszt örölhető — az utóérési folyamat befejezése után annyira megjavul, hogy ez a 22 százalék is eléri az előbbi 78 százalék minőségfokát.

Feltétlenül kíváncsiak tehát, hogy a gazdák nemcsak országos érdekből, hanem jól felfogott egyéni érdekükből is az eddiginél nagyobb mértékben térjenek át e minőségbuzának termelésére.

Az ellenőrzés alatt kitermelt, illetve szaporított búzából még körülbelül 2500 vagon áll a Növénytermelési Hivatalnál a gazdák rendelkezésére, amely mennyiség akár kedvezményes készpénzár ellenében, akár pedig csere utján vehető igénybe. Tekintet-

Bortömlők,

borsajtók, permetezőgépek, borszivattyúk, seprőprészsákok, borderítők, címkék, dugók jutányos áron kaphatók.

Valamint összes egyéb pincegazdasági eszközök.

Nagy Ignác

szőlészeti és borászati gépek és eszközök lerakata.

Budapest, VII.,

Károly király-ut 9.

Alapítattott: 1884. Telefon 415—15.

tel a vetési idő közelségére, az ilyen vetőmagot igénylő gazdák igénybejelentésükkel mielőbb forduljanak a Növénytermelési Hivatalhoz (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11.).

A Kapások várható terméseredménye

Az augusztus hó 26-án közzétett hivatalos termésjelentés szerint *tengeriből* 18,5 millió mm termés várható, *mintegy 6 millió mm-val kevesebb* a tavalyinál. Burgonyából ezzel szemben 22,6 millió mm termés várható, *mintegy 7 millió mm-val több* a tavalyinál. Cukorrépából 9 millió mm termés várható, *600.000 mm-val több* a tavalyinál.

A többi terméséről ezuttal közölte a hivatalos jelentés az első számszerű becslést a várható hozamról. Ezek — szembeállítva zárójelben a múlt évi tényleges eredményt — a következők: *Uborka* 214.966 (242.237), *paprika* 226.887 (152.044), *paradicsom* 335.659 (261.037), *vöröshagyma* 517.396 (508.829), *fejeskáposzta* 1.394.712 (1.394.688), *bab* 726.546 (865.948), *lencse* 78.465 (67.419) és *mák* 127.106 (62.287) mázsa.

Szőlőből csak gyöngye közepes termés várható.

magtermelő és magkereskedelmi részvénytársaság
BUDAPEST VII., ROTTENBILLER UCCA 33.
Sürgönyeim: MAUTHNEREK. Telefon: 46-3-64.

AJÁNL:

őszi vetésre *blborherét, őszi borsót, szöszbükkönyt, pannonbükkönyt, eredeti nemesített pekusi rozst*

DESZ:

gazdasági magvakat a legmagasabb napi áron

SZŐLŐTERMELÉS ÉS ÉRTÉKESÍTÉS

Irja: IRSAI M. JÓZSEF szőlősgazda.

A Cadillac-i mivélés befejező ismertetése.

Franciaországban, épen úgy, mint hazánkban, egyes vidéken gyakoriak a fagykárak; különösen a tavaszi utófagyok.

Cadillac-i szokás szerint az ismertett metszés a negyedik évben fagymentes vidéken úgy történik, hogy a karókon hagyott ugarvesszők közül az alkalmasabbat, lehetőleg az alsót, kikötik szálvesszőnek, míg a másik ugarvesszőt lemeteszik teljesen. Fagyvesztéses vidéken eltérő a metszés. Ilyen helyeken ugyanis a felesleges ugarvesszőt is meghagyják, melyet függőlegesen tartalékként a sodronyhoz kötnék. Ha azután a fagy bekövetkezik és a szálvesszőn a felpattant, sőt a duzzadó rügyek is tönkrementek, a függőlegesen felkötött tartalékvesszőt, — melynek alsó szemei még ebben az időben alusznak, tehát épek maradtak — használjuk fel a szálvessző pótlására. A lefagyott rügyű szálvesszőt levágjuk és helyébe a tartalékvesszőt hajlítjuk és kötjük le. Ezt is úgy metszük le, hogy 8—9 szem maradjon rajta. Azok a birtokos társaim, kik szeretik a szőlőt és szívesen bajlódnak vele, helyesen tennek, ha legalább is 2 sorban 8—10 tőke kadarkával, chasselas-sal, vagy valamilyen csemegezőlővel megkísérelnék ezt a jól bevált franciaoltás és metszési eljárást. Nagyobb kockázattal nem jár 10 tőkének külön kezelése, minden gazdaságban akad ócska oszlop és használt risz-rosz drót, melyből a szükséges huzalt elkészíthetik. Azok közül, kik ezt a kísérleti munkát elvégzik, bizonyára sokan igen szép eredményt érnek el és ha látják a munkának gyakorlati értékét, esetleg gazdaságukban nagyobb mértékben is beállítják ezt a mivélési módot, mely az okszerű többtermelésnek egyik legalkalmasabb eszköze.

Ha csak néhányan is foglalkoznak ezzel a kérdéssel és jó tapasztalatokat nyernek, már is elértem célomat és a szakismertetés nem volt hiábavaló munka. A maradiság a mai időkben, amikor a rohanó technikai fejlődés ugyszólván napról-napra újabb és újabb feladatok elé állítja a gazdaságközönséget, a magyar gazdától is azt kívánja, — a francia szőlőbirtokosokhoz hasonlóan — hogy kísérletezzenek és újabb, másutt jól bevált mivélési módokat állítsanak be. Oktatni, felvilágosítani szükséges a kisebb,

elhagyatott, olykor tudatlan törpebirtokosokat is, hogy a magyar szőlőkultúra újabb hírnévre tehessen szert.

Az előkészítés alatt lévő magyar-francia szőlősgazdai - csereakció útján, remélhetőleg, számos magyar bortermelő család gyermeke a jövő tavasszal kikerülhet a híres francia borvidékre, hol több hónapi gyakorlat útján sajátíthat el számos olyan ujszerű, nálunk még nem használtos szőlő- és borkészítési eljárást, melynek a magyar szőlősgazdák összessége veszi majd hasznát.

A borpiac helyzete, szüreti kilátások.

Már körülbelül hat éve nem fogyott el ennyire a gazdák borkészlete szeptember elejére. A belföldi fogyasztás változatlanul igen élénk, a régebben külföldi vevők által lekötött borok nagy részét exportálták, úgy, hogy ma már keresni kell olyan birtokosokat, kiknek többvagonos borkészletük van. Sem a vendéglősöknek, sem a kereskedőknek nincsenek nagyobb készletük, úgy, hogy a bor iránt állandóan élénk kereslet mutatkozik.

Az árak, mondhatni, országosan elérték a kommerszboroknál a Malligand-szeszfokokénti 1.8—1.9 filléres árat.

Jelenleg termelő alig ad el bort, inkább a spekuláns másodkezek és a nagykereskedők helyezik el készleteik egy részét. A finom urasági borokért fokozottan 2—2.2 fillért kérnek és ezt az árat is megfizetik azok a vevők, kiknek fajborok kellenek. Ugynevezett kényszereladással alig találkoznak. Ha akármilyen bortélt fokozottan elvettve piacra kerül 1.7 filléres alapon, azonnal van rá vevő.

A termés kilátások kedvezőtlenek a múlt évinél. Maga a tőkék hozama is nagy általánosságban kisebb ezidén, de még ott is, hol a fűrthozam kielégítő volt, igen sok kárt okozott a rengeteg esőzéssel járó erős peronoszpóra és a molykár. Julius vége óta sok vidéken alig volt eső, emiatt a fűrtök fejlődése megakadt, a szemek aprók maradtak. A júliusi és augusztusi nagy szárazság, szűken számítva, legalább 10 százalékkal csökkentette az idei termés mennyiségét.

Most a legutóbbi napokban, Istennek hála, mégis kaptunk a legtöbb

vidéken, kiadós esőket, melyek valamennyire elősegítik a szemek duzzadását.

A csemegezőlő érése közel 3 hetet kését. Ennyivel kevesebb idő áll rendelkezésre a szőlősgazdák az ideai csemegezőlő értékesítésére.

A Csaba-gyöngyét sokan féltetten hozták piacra, hogy mennél hamarabb pénzt lássanak belőle, eleinte kisiben 66 fillérjével kelt, majd leest az ára 40 fillérre. Az éretlen áru a kereskedők nyakán maradt, kik kényszerűségből minden árban odaadták maradék portékájukat. A piacra kerülő chasselas-ért, mely már kifogástalan beérett áru, egyelőre kisiben 44 filléres árat érnek el Budapesten és a vidéki nagyobb gőcpon-tonon.

Nagy baj azonban a rettenetes pénztelenség. A fogyasztókban meg volna a vételi szándék, de a sok fizetésredukció, a katasztrófálsan lezuhant gabonaárak, stb. miatt nincs a lakosságnak pénze a gyümölcsre. A legújabbban létrejött nemzetközi buzaegyezmény, remélhetőleg, javít a mai borzasztó helyzeten.

Ezidén nagy kereslet lesz süritett must iránt, mivel meglehetősen sok alacsonyfokú savanykás borra lehet számítani, melyet a közizlés megváltozása folytán fel kell kiséssé javítani, édesíteni. Új mustvételek is történtek már, a vételár kiejedtt új borra érvényes, fokozottan 1.4 fillér árban, seprősen. Ebben az árban több ezer hektoliter kelt el, ami biztató tünet a leendő árak kialakulására, mivel a múlt év szeptemberében hasonló előrevásárlások fokozottan 1.1—1.2 filléres alapon jöttek létre.

A Szegedi Hét

Augusztus hó 26-án kezdődött meg Szeged ünnepi hete. A városháza közgyűlési termében Pálffy József polgármester köszöntötte az egybegyűlt vendégeket és méltatta a Szegedi Hét jelentőségét, mely Szeged újjászülésének félszázados évfordulóján van hivatva az alföldi gondolatira irányítani az ország figyelmét. A Szegedi Hét legnagyobb eseménye a templomtér előtt bemutatott szabadtéri előadás volt, melyen Madách Imre halhatatlan remeke: Az ember tragédiája került színre lenyűgöző erővel és mélységgel hatással. A tízezer főre rugó nézőközönség az utolsó szavak elhangzása után néhány pillanatig megilletődött csendben, mozdulatlanul maradt a helyén, majd feldőlt a tapsvihar, mely percekig ünnepelte a budapesti Nemzeti Színház művészeit és Hont Ferenc rendezőt. A Szegedi Héttel kapcsolatban augusztus hó 27-én megnyílt a szegedi kereskedők nagyszabású kiállítása. Augusztus hó 28-án a Dóm-téren Szent Erzsébet legendája került színre igen nagy sikerrel. Augusztus hó 30-án megismételték Az ember tragédiája előadását.

NIAGARA magasnyomású permetezők
legjobb, legmegbízhatóbbak.
Gyártja: Király Alajos utóda Király Sándor
Budapest, VI., Felsődörösor-u. 6. sz. ♦ Alapítot: 1874.

A FALUSZÖVETSÉG BALATONFÜREDI KIÁLLITÁSA

Balatonfüred múltja és jövője

Irta: Cs. Darab József községbíró, a balatonfüredi kiállítás elnöke

Balatonfüred már a múlt század elején jelentős szerepet töltött be. Ekkor egyszerűen *Füred* néven volt országos híres fürdőhely. Nyáron itt adtak találkozót egymásnak az ország nagyjai: politikusok, nagynevű írók, költők, főpapok és földesurak. Már ekkor híresek voltak a füredi *Annabálok*. Négyesfogatok röptették az előkelő közönséget. Füredre és igen sok boldog családi tüzhelynek ezek a bálók voltak a megeremtői. Hogy milyen pezsgő élet lüktetett már ekkor, ennek bizonyítéka, hogy itt építették fel az ország *első vidéki kószínházát*; melynek ma már csak oszlopai láthatók. Mint gyógytényező ugyan még ekkor kevésbé szerepelt, de savanyuvizét messze környéken ismerték. Állt fenn egy kisebb fürdő kevés káddal, mely tulajdonképpen alapja volt a mostani modern *szen-savas fürdőnek*.

Füred mindig a legelső fürdője volt a Balatonkörnyéknek, amit igazol az a körülmény, hogy idegenforgalma ugy a multban, mint a jelenben vezet. Az első gőzhajót is Füred kapta, mely az utasforgalmat bonyolította le a déli vasut mentén fekvő Siófokról, mert Füred csak 1908-ban kapott vasutvonalat, mely Budapesttel köti össze. Természetesen a fürdőtelep, az ugynevezett *savanyuvíz*, állandó fejlődése kihatással volt az egy kilométerre fekvő falura is. Lakossága állandóan szaporodott, ami magával hozta a növekvő építkezéseket. Ma már a község a fürdőteleppel, — pár házhely kivételével — összeépült. Az ideérkező vendégeket különösen meglepi a szanatórium, szállók, üdülőházak, villák szépsége. Gyönyörű a parkja, a balatonparti sétánya, honnan remek kilátás nyílik Tihanyra és a Balaton nyüzsgő életére. Modern motoroshajók, fürge vitorlások szelik állandóan a Balaton vizét. Épen ezekben a napokban folytak le a nemzetközi vitorlásversenyek.

Megtekintésre méltó a nemrég épült róm. kat. templom s a több mint száz éves református templom a községben.

Külföldön is nagy neve van a *füredi bornak*, melyről nagyzolás nélkül állitható, hogy a tokaji borral vetekszik. Füred törzslakosságának legnagyobb része szőlőműveléssel foglalkozott a multban és a jelenben. Száz évesnél idősebb pincék és prések tanuskodnak erről. Különösen híresek voltak az 1834., 1868. és 1885-iki szü-

retek, amikor nem aranyérmeket, hanem *aranyakat* fizettek a borokért. Ma jelentős sikereket érnek el a gazdák a borkiállításokon; az aranyérmek és egyéb kitüntetések legnagyobb részét ők viszik el. Számottevő volt mindig a *gyümölcsstermelés* is, hiszen öregapáink szekérszám vitték a gyümölcsöt a veszprémmegyei mezőföldre, hogy azt buzáért cseréljék el. Az iparban a *tekácsipar* volt a legnevezetesebb, minek bizonyossága a még

Cs. Darab József
balatonfüredi községi bíró, a kiállítás elnöke.

mindig meglevő céházszló és céhláda.

A legszomorubb idők a kilencvenes években látogatták meg Füredet. A filoksza teljesen elpusztította a szőlőket. Az akkori helyzet kétségbeejtő volt; mert a talaj kevésbé alkalmas a gabonatermelésre. Ebből a szomorú helyzetből *Darányi Ignác*, az akkori földművelésügyi miniszter, a kerület képviselője, mentette meg e vidéket. Amerikai alanyon tértek át az újabb telepítésekre. A szőlősgazdáknak nem is volt panaszuk a mostani időkig, mert boraikat Nyugatmagyarországon és Ausztriában tisztességes áron elhelyezhették, míg ma a gazdasági és vámvizonyok miatt ez nagy nehézségekbe ütközik.

Füred jövőjét illetőleg az alapfeltevések megvannak, de kíváncsnak véljük *vízvezeték, nagyobb hajó- és vasútállomás építését*. A fürdőtelep mostani vezetősége, fürdőigazgatósága is nagy munkát fejt ki abban az irányban, hogy a fejlődés állandóan fokozódjék, hogy az itt üdülők minden kíváncsalma teljesíthető legyen.

Téli élete is van Fürednek. Mindinkább több és több nyugdíjas tisztviselő telepszik itt le, mely biztosítja a téli társadalmi életet. Van kaszinója és téli jégsportha is.

A megélhetés, — nem számítva a mostani súlyos gazdasági viszonyokat — normális, leszámítva a nyári két hónapot, mikor az árak 10 százalékos emelkedést mutatnak. A szeptember hó 8, 9 és 10-én megtartandó faluszövetségi kiállítás igazolni fogja, hogy Füreden élénk és lüktető élet folyik, mindenki kiveszi a részét a munkából és szorgalmasan dolgozik a szebb jövőért.

A Balaton kulturközpontja

Irta: BÁNÓ DEZSŐ, Balatonfüred vezérigazgatója

Mélységes öröme szolgál a Balaton barátainak az, hogy éppen Füred ősi telepén rendezi a *Faluszövetség* szeptember 8-án megnyíló kulturális, egészségügyi és gazdasági kiállítását. A Szövetség gazdag és sokrétű munkássága méltó, régi múltot kap Balatonfüreden.

Az a patinás fürdő, amelyet József nádor már több mint száz évvel ezelőtt *orgamentum regni Hungariae* (a magyar királyság éke) névvel illetett, ahol *Széchenyi* Ferenc gróf először tárgyalta az Akadémia megalapításáról, ahol a legnagyobb magyar negyedszázaddal később a balatoni hajózás alapjait vetette meg,

ahol *Kossuth*, *Wesselényi* és *Deák* a haza sorsáról tanácskoztak, ahol a magyar tudomány, irodalom, művészet és az egész közélet legnagyobbjai találtak pihenést és enyhülést, amelynek kiválóságát igen tekintélyes külföldi szakértők is annyira elismerték, az a fürdő magától értetődően szívesen fogadja a modern kulturális munkát is.

Jelenkorának különböző eseményei mutatják, hogy a rendszeres, komoly színvonalú működés igyekezett a multhoz való kapcsolódást korszerű reformokkal biztosítani. Még pedig állandó és nehéz viszonyok között is rendszeres munkával.

Bányó Dezső

m. kir. kormányfőtanácsos, Balatonfüredi
rt. igazgatója.

A híressé vált balatonfüredi Orvoshetek immár tizedik éve az ország minden részéből és elszakított területekről is idegyűlő orvosok részvételével nemcsak előadások tudományos színvonalára, hanem a naponta rendezett szórakoztató és kellemes kirándulások révén is évről-évre vonzó és már külföldön is utánpótlást vonzó attrakciók lettek.

A balatonfüredi járás egészségügyi viszonyai

Irta: SCHMIDT FERENC dr., egyetemi m. tanár,
egészségügyi főtanácsos

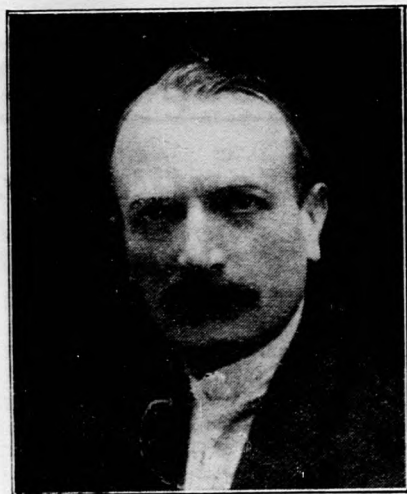
Minden vidéknek egészségügyi viszonyait az éghajlat, a lakosság műveltsége, anyagi helyzete és az ezzel szorosan összefüggő lakásvizonyok, ételmezés, ruházatkódás határozzák meg.

A balatonfüredi járást a jó Isten elhalmozta ajándékaival és Magyarország egyik legegészségesebb vidékévé tette. Észak felől hegyek védik a hideg szelektől és a déli határt a Balaton hatalmas víztömege szegélyezi. E két körülmény megakadályozza a levegő hőmérsékletének erős ingadozását, mert a hegyek a szél erejét megtörik, másrészt, mert a tó nagy víztömege, mely nehezen melegszik fel és csak lassan hűl le, a levegő hőmérsékletváltozásaira kiegyenlítőleg hat. A dus növényzet és a nagy vízfelület adja a levegő kedvező páratartalmát, amely a hőség könnyű elviselését, szeles időben a test lassu lehűlését teszi lehetővé. Levegője tiszta és pormentes. Ezt biztosítja a nagy kiterjedésű tó, az északról Győr-

Tulzás nélkül elmondhatjuk, hogy ma már alig akad Budapesten olyan kongresszus, amelynek résztvevői Balatonfüredre ki ne rándulnának, nem is részletezve azokat a gyűléseket, amelyek direkt Balatonfüreden szoktak lefolyni. Műkiállítások, gazdasági expozíció, bor- és szőlőhét, — közben egy-egy íróhét-féle literális és művészeti összejövetel — nemzetközi yacht- és más sportversenyek változatos sora utal a fürdő szakadatlan igyekezetére.

Itt tehát jól ismerjük azokat a fátadalmakat és nehézségeket, amelyek sokszor uttörő kulturmunkával járnak és méltányolni tudjuk a *Faluszövetség* pionírmunkáját is.

Aki majd végignézi a régi metszetekeket, rajzokat, elsárgult nyomtatványokat, kedves Anna-báti meghívókat, vendégnévsorokat, értékes és ritka könyveket, amelyeket hosszú évek alatt sikerült összegyűjtenem a balatonfüredi múzeum számára és amelyeket a *Faluszövetség* kiállításán tárunk a közönség elé, az maga is meg fog győződni arról, hogy kegyelettel gondolunk a régi értékekre. De egyúttal láthatja majd kiváló magyar és külföldi költők mai hódolását a régi Füred iránt és tapasztalják a fejlődő telep mostani nivóját, rádiómos forrásainak és egyéb gyógyászati berendezkedésének értékeit. És el kell, hogy ismerjék: *Balatonfüred csakugyan a „Szívbeteg Mekkája“.*

Schmidt Ferenc dr.

egyetemi magántanár, m. kir. egészségügyi főtanácsos.

nép tudását növelje, műveltségét fokozza, látókörét tágítsa és e vidék értelmes, okos népe szívesen is hallgat az oktatószóra, tanul, olvas, mértékletes életet él. Ápolja egészségét és mert betegeinek az orvosi gondozást kellő időben megadja, sok esetben a ragályos betegségek elterjedését is megakadályozza.

A balatonfüredi járás anyagi helyzete — amióta a gazdasági válság az egész világon pusztító csapássá lett — nehéznek mondható. A túlnyomóan szőlőtermeléssel foglalkozó gazdák borainak értékesítése mind nehezebb és ezzel arányban leszálly az életszínvonal is és a lakásokra, táplálkozásra, a ruházatra vonatkozó egészségvédelem. A balatonfüredi járás népe, amíg gazdasági helyzete megengedte, iparkodott régi lakását egészségesebbé, barátságosabbá, korszerűbbé tenni, vagy egészen újjal felcserélni. Sajnos, ezt a haladást a gazdasági válság megállította és alacsonyabbra szállította a nép életszínvonalát. Aki a jobb időkben elmulasztotta jobb hajlékról gondoskodni, az kénytelen most növekedő családjával régi, sokszor egészségtelen lakásban összezsúfolódni, az újabb házak tulajdonosai pedig az építés óta már szükségessé vált javításokat sem tudják mindig elvégeztetni. Az öltözködésben is visszaesés mutatkozik. A Balatonvidék népe mindig sokat adott a külsejére, rendesen, sőt szépen öltözködött, de az utóbbi időkben mindjobban kopik a régi ruha, ujnák vásárlásáról pedig nehéz gondoskodni. De hogy is tehetné ezt, mikor borát nem tudja, vagy csak olcsó pénzért eladni, mely sokszor éppen csak az életfenntartáshoz szükséges dolgok megszerzését teszi lehetővé. Sajnos, ennek az elszegényedésnek az oka részben a régi szokásokhoz való ragaszkodás, mert minden haladás elle-

nére sem akarja a balatonmenti gazda a borszőlő-termelést csemegeszőlő-termeléssel, vagy gyümölcsstermeléssel, baromfitenyéssel felcserélni, vagy legalább kiegészíteni, pedig e vidéknek ez adná meg az egyetlen lehetőséget, hogy a jelen nehéz helyzetben sorsát valamiképen javítsa. Nyaranta a partjain üdülő sokezer fürdővendég a gyümölcsöknek, szőlőknek, szárnyasoknak nagy tömegét venné meg és fogyasztaná el, ha a gyümölcsstermelés és a baromfitenyésztés azon a színvonalon lenne, amelyet a mai emberek izlése megkíván.

A táplálkozás a gazdák körében most is jó és megfelelő, bővebb mint a szellemi foglalkozású városi lakosoknál, de a mezőgazdasági alkalmazottaknál és a munkásoknál főképpen télen kifogásolható. Ebben szerepe van a speciálisan e vidékre szorító rossz szokásnak, hogy a mezőgazdasági munkások munkabéruiknek egy részét barban veszik ki és munkaalkalmakkor naponta 1—2 liter bort is isznak, ahelyett, hogy ennek árát pénzben vennék fel és ezt télire a táplálkozás javítására és a fűtés biztosítására eltennék. De még e sovány táplálkozás és rossz szokás mellett is aránylag ritkák az éhezéssel eredő betegségek.

Az anyagi helyzetnek romlása miatt nem lehet csodálni, ha az általános szegényedés magával hozta a betegségeket is. Az egészségügyi szempontokból kifogásolható lakásokban a multnál gyakoribbak a betegségek és sápadtabbak a gyermekek, de az itteni nép józanságára vall, hogy gondjai között a borral telt pince nem lett súlyosabb bajok forrásává. Az el nem adott bort is csak mértékletesen használja saját céljaira és a régi rossz szokás, hogy a gyermekeket is borral itatják, a lelkészek, az orvos, tanító lelkes befolyása mellett mind ritkábbá lesz.

Az anyagi viszonyok romlásával az egészségügyi statisztika is kedvezőtlené vált. A füredi járásban a születések száma az utolsó tíz évben 1922—1931-ig lassan csökkenő irányzatot mutat. Csak 1932-ben van jelentékeny javulás. 1922-ben 71 volt az élve születettek száma, 1931-ben már csak 35, de 1932-ben már 75-re emelkedett. A legutóbbi év kedvező születési arányszáma feletti örömet azonban meggyengíti a halálozási statisztika. Az 1922-i évben 65-en haltak meg és ez a szám 1931-ben 51-re csökkent, de 1932-ben ugrásszerűleg 61-re emelkedett. Ezen elszomorító számadatok mellett is öröndetes azonban, hogy a tuberkulózis még a mostani viszonyok között sem terjedt el a füredi járásban erősebb mértékben és e betegség pusztítása az ország más vidékéhez képest aránylag csekély, mert csak

Mayer János

ny. miniszter, a Faluszövetség elnöke, a balatonfüredi kiállítás fővédnöke.

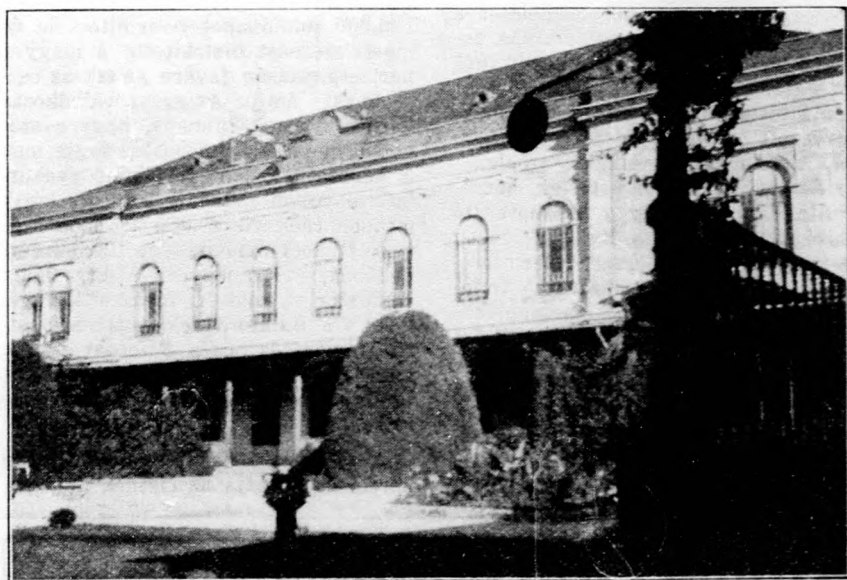
minden 1000 lakosra esik egy tuberkulózis haláleset. Az egészségügyi statisztikának, mely általában elég szomorú, van még egy öröndetes oldala is: a difteritisz megbetegedések feltűnő csökkenése. E kedvező eredményt leginkább annak a dicséretes orvosi ellenőrzésnek és sok időt igénybevevő védőoltásoknak köszönhetjük, melyet Keserű Béla dr. járási tisztviselő orvos oly nagy fáradsággal végez.

A balatonfüredi járásban a beteg-

ségek gyakoribbak mint a gazdasági válság előtt és annak megjavulása a termelés célszerűvé tétele mellett csakis az anyagi válság megszűnésétől várható. De addig is sokat nyithat a helyzeten a balatonvidéki idegenforgalom emelkedése. A járás népe fel is ismerte ennek nagy fontosságát és vagyoni helyzetére való befolyását és igyekszik is az idegenekhez udvarias, barátságos és előzékeny lenni, nemcsak reális okokból, mert az idegenek a járásnak hasznót hoznak, hanem főleg azért, mert az udvariasság és a szívélyesség megfelel természetének. De minderre tanítja őket Füred fürdőtelep példája is, ahol a vendégekkel foglalkozó alkalmazottak lakás, ruházat és ellátás tekintetében is felette állnak a mezőgazdasági alkalmazottaknak és a falubeli munkásoknak.

A fürdőélet fellendülésével a balatoni kultusz erősödésével, az agrárkrisis megszűnésével, a borkivitel emelkedésével várhatjuk elsősorban a járás népe egészségügyének lényeges megjavulását. A hatóság a lakosokkal karöltve mindent megtesz a nemes cél érdekében és buzgón fáradozik, hogy a nép szorgalma és az idegenforgalom növekedése megadja a módot, hogy a jó táplálkozás, a rendes öltözködés, az egészséges lakás és a megelégedettség meghozza a betegségek csökkenését.

Népünk egészségügyének jövője a közgazdasági tényezők kezében van, tőlük függ, hogy ennek a járásnak a lakossága ismét olyan legyen, mint a balatoni vidék, ahol él, lakik és dolgozik: egészséges és vidám!

A gyógyterem épülete Balatonfüreden, ahol a Faluszövetség kiállítása elhelyezést nyer.

A Balatoni Szövetség a falvak jólétét mozditja elő

A Balatoni Szövetség három évtizede dolgozik a Balaton mellett abból a célból, hogy az egész partvidéket virágzóvá fejlessze. Megtárgyalja a napirendre kerülő fontos kérdéseket és megalkotja azokat a gyakorlati üzemeket, amelyek a fejlődés elősegítéséhez szükségesek. A szövetség munkálkodása szétágazó és erősen átütő erejű, amennyiben nemcsak a Balatonra járó fürdővendégek érdekeit gondozza, hanem a Balaton körül lakó nép gazdasági érdekeit is igyekszik előmozdítani. A gazdasági tudás és a fürdőfejlesztés kérdései sok tekintetben azonos nyomokon haladnak, mert a Balatonvidék termelésének lassanként olyképen kell átidomulnia, amely számotvet a fürdőfejlesztés követelményeivel. A Balatonvidék ősi gyümölcs- és szőlőtermelőhely, ahol a nép a szőlőműveléssel kapcsolatban a kertmívelést is szereti. Azonban figyelmét, tudását és akaraterejét ezideig főként a bortermelésre fordította és nem fejlesztette ki eléggé azokat az eshetőségeket, amelyek a gyümölcs-termeléssel kapcsolatosak. Ennek két igen erős akadálya is van és pedig a széles, viharos vidék, amely a gyümölcsfákat sokszor megtépázza, másrészt az eredményességnek rovására van a meleg vidék, amely különböző rovarbetegségek elterjedésének erős alapot nyújt.

A szövetség három évtizedes munkája alatt mindezekkel a kérdésekkel behatóan foglalkozott, több ezer népies előadást tartott, amelyeken mindazok a kérdések forogtak szőnyegen, miként lehetne a vidék termelését a fejlődő fürdőtelepek szolgálatába fokozott módon hasznosan beállítani? Kétségtelen, hogy sok fejlődés történt ezen a téren és a szövetség által megszervezett minta zöldésgtermelőtelepek, ahol magyar családok a boltgárkertészkedést meghonosították, hozzájárultak ahhoz, hogy a hasznosító zöldésgtermelés a Balatonvidéken elterjedjen. Hogy a gazdák természetmennyeit, az e téren mutakozó fejlődést szemléltetőleg be lehessen igazolni, a szövetség 12 őszi kiállítást rendezett, néhány izben a Faluszövetséggel karöltve, abból a célból, hogy a balatoni termény és borkincsek a kellő megvilágításba helyeztessenek. Dacára annak, hogy az osztrák piac, ahova a balatoni bort vitték, csaknem

teljesen elveszett, mégis aránylag a Balaton mellett vannak a legmagasabb borárak, amelyek bizonyítják, hogy a bor hírnevének erősítésére kellő gond fordított, de a kiállítások anyagából és a más vidékről hozott összehasonlító anyagból az is bebizonyítást nyert, hogy a Balatonvidék borai a legelső között állanak. Ezt igazolják az országos versenyek is, ahol a balatoni bórvidék borai a legelső sorokban állanak.

A vidék népének két fő bevételi forrása van: az egyik a borból és a gyümölcsből eredő bevételek, a másik a fürdővendégek látogatásából eredő haszon. Ezek a kérdések a legtöbb szorosan összefüggnek, mert aki a lakást bérlő, az rendszerint fogyasztó is, tehát, ha az alkalom a lakásbérletre szaporodik és ebből kifolyólag a fürdővendégek száma növekedik, mind nagyobb mértékben lesz lehetőség aziránt, hogy a vidék tiszta magyar népe a gazdasági küzdelemben helyét megálhassa.

A szövetség ama kettős irányelveinél fogva, hogy védje a vendégeket, de védje a termelőket is, a szövetségi eszmét igyekezett az egész Balatonvidéken felkarolni és közreműködésével az egész Balatonpartot behálózó szövetségi üzemek alakultak, amelyek kiváló működést fejtenek ki a közlelmzés, a fürdőellátás szolgálatában. A szövetség szervezte meg a Balatonnak villamos áramot szolgáltató vállalkozást és egy kísérleti szövetségi üdülőtelepet is létre hozott, amely hat esztendei fennállása alatt 120.000 üdülőnapot bonyolított le és másfélszeresét biztosította a magyar nemzetgazdaság javára annak az összegnek, amibe az egész vállalkozás került. Az a körülmény, hogy a szövetség nemcsak elméletileg fogja meg a kérdéseket, hanem főként gyakorlati alapokon működik és igyekszik minden célszerű gyakorlati módot és eszközt meghonosítani a fürdők érdekében, eredményezte azt, hogy ezidőszert csak a főváros környékén és a Balatonvidéken van számottevő építkezés és a Balatonvidék a mai nehéz gazdasági viszonyok között is az élet és a fejlődés útján mozog előre.

A Balatoni Szövetség állandóan keresi és kutatja az életnek ama kö-

A balatonfüredi új római katolikus templom.

vetelményeit, amelyekkel a Balatonvidék fellendítése érdekében közreműködhet. Szívesen társul más intézményekkel, ha ezzel a fejlődés ügyének tehet szolgálatot. Készséggel jött a Faluszövetség támogatására is, amikor a balatonfüredi járás gazdaközönségének az óhajására, Darányi Kálmán államtitkár urnak, a kerület országgyűlési képviselőjének, a védnöksége mellett kiállítást, borbásárt és ezzel kapcsolatosan ünnepléssorozatát rendez.

A Balatonvidék az országnak legnagyobb jelentőségű idegenforgalmi vidéke és rendkívül nagyjelentőségű, hogy az egész országnak is számottevő bevételi forrása legyen, ha az idegenforgalom kifejlődhetik akkora mértékben, amelyre ez a vidék első sorban hivatott. Ma már a kormány is felismerte és szívesen támogatja fokozott erővel a Balatoni Szövetség társadalmi erőkon felépülő munkatevékenységét. Így a szövetség előterjesztésére állami költségen építi meg a Balaton kikötőt, megépíttette a Balaton körutját és körtelefonállomárait. Kifogástalan hajózási és vasuti összeköttetéseket teremtett. Remélni lehet, hogy a szövetség, amely a Balaton valamennyi területét, szervezett magában foglalja, a közeljövőben még több eredményt tud felmutatni, különösen, ha a még megoldatlan fürdő-hitelügy okszerű alapokon megoldást nyerhet.

Kolauch-faiskola (Szeged)
nagyválasztéku és elsőrendű
növényanyaggal szolgál.

Hősi emlékmű a balatonfüredi polgári iskolában

A község legkimagaslóbb pontján épült, impozáns külsejű, 63 éves multra visszanező állami polgári iskolában ünnepélyre készül a lelkes, hazafias érzésű tanulóifjúság. Ünnepli a magyar hősiesség, az önfeláldozó honszeretet, az ezeréves haza védelmében életüket feláldozott tanítványok emlékét akkor, amikor neveiket aranybetűkkel vési nemes karra-rai márványba és helyezi el örök időkre az iskola épületének falában.

Hóman Bálint kultuszminiszter rendeletet adott ki, hogy azokban az intézetekben, ahol a hősi halált halt tanárok és tanítványok emléke még nincs illő módon megörökítve, minden rendelkezésre álló eszközzel szorgalmazni kell az emléktáblák felállítását. A rendelet nemes törekvése szerint minden iskolában legyen egy hely, ahol elhaladva tanár és tanuló, tisztelete jeléül emelje meg kalapját. Tanév elején és végén az iskola tanulóifjúsága, a tanári testület vezetése mellett, tisztelgő menetben vonuljon el a tábla előtt. Az iskolából végleg eltávozó tanulók a bucsuzás alkalmából megkoszorúzzák azt és ünneplik az elesett hősök emlékét. A felső osztályokban minden évben dolgozat irandó, az önképzőkör egy ülést szentel és pályadíjat tűz ki, amely az iskola hős tanítványairól irt dolgozat jutalmazására szolgál. A tantermekben és folyosókon alkalmas képek függesztendők ki; általában az igazgatók gondoskodjanak arról, hogy a tanári testület tagjai azt a mélyseges szeretetet, magasztaló elismerést és hálát, amellyel a magyar nemzet minden élő tagja tartozik azoknak a hősöknek, akik a világháború alatt a magyar nemzetnek dicsőséget és hírnevet szerezve, hazájuk védelmében életüket is feláldozták, minden alkalommal és rendelkezésre álló eszközökkel oltásuk be az ifjúság lelkébe.

Bár ez a rendelet szorosan véve polgári iskolákra nem vonatkozik, a balatonfüredi iskola vezetősége, átértelmezve annak nemes célját és kellőleg értékelve azt a hatalmas erőt, mely ebből ered az ifjúság hazafias szellemű nevelésére, elhatározta, hogy a kultuszminiszter rendeletét, minden rendelkezésre álló eszközzel itt is végrehajtja.

A tanári kar támogatása mellett megindult az anyagiak előteremtése és dacára a nehéz gazdasági viszonyoknak, sikerült a célt elérni. A hatalmas márványtábla, diszes keretben, előtte az örök lámpával, rajta 38 elesett hős polgárista nevével, elhelyezve az iskola főbejáratánál,

várja a felavatást, hogy időtlen-időkön át hirdesse a magyar hősök dicséretét és a magyar szülők és tanulók áldozatkészségét. Erre a táblára nem annyira az elesett hős tanítványoknak, mint inkább a magyar tanároknak és tanulóifjúságnak van szüksége. Aranyhid ez, melyen gyermekeink lelke visszajár a multba, örök memento, hogy milyen drága az elesett hősök kegyeletes emléke. És amikor majd tisztelgő menetben elvonulnak előtte, amikor olvassák az aranybetűkből összerakott neveket, akkor megszólal lelkükben a hősök szelleme. Beszélnek nekik diadalmas csatákról, a végsőig való kitartásról, a magyar becsületről, a halálig tartó önfeláldozó hűségéről, amelyek egy évezreden át fenntartották hazájukat és amely nélkül nem lesz soha Nagy-Magyarország.

A balatonfüredi polgári iskola, melynek falába hősi emlékművet helyeznek el.

De mond nekik mást is! Elmondja, hogy van a földön olyan maradandó is, ami nincs kitéve az enyészetnek, amit nem takar be soha a feledés homálya, mert amikor meghalnak azok az édesanyák, akiknek szívéből a világháború letépte gyermeküket, ha meghalnak azok a tanárok, akik megnevelgették a lelkesedés szárnyait hős diákjaik lelkében, ha meghal minden gyermek, akit a háború tiport rongyos, éhez, szenvedő árvává, ha meghal a munkájával kopogó félkaru, vagy világtalan hadirokkant, az iskolában akkor is lesz egy emlék, amely előtt a lelkes ifjúság kegyelettel áldoz, amely előtt tisztelgő menetben elhaladva, kalap levéve őrsi és dicsőíti az elesett hős elődei emlékét.

Ez az emlék fogja ébren tartani a magyar diákokban a soha meg nem alkuvó hazaszeretet, ez fogja magásra szítani a lelkesedés lángját és ez fogja imádsággal, könnyel és kitartással megtanítani őket arra a munkára, melynek a végén ott lesz a nagy magyar feltámadás.

A diszes emlékmű leleplezése az iskolai év megnyitó ünnepélyével kapcsolatban lesz szeptember hó 10-én délelőtt. A Faluszövetség, mely e napon zárja Balatonfüreden rendezett kiállítását, szintén résztvesz ezen a kegyeletes ünnepélyen, mert azok a nevek, amelyek ott örök időken át hirdetik a magyar hősök emlékét, amelyek viselői a világ minden táján védtek ezernyi ellenség ellen hazájukat, azok mind-mind a falu gyermekei voltak. Ugy érezzük, hogy nekünk, kik a magyar nép érdekében dolgozunk, akik a magyarság gerincét képező falusi népet képviseljük, ott van a helyünk mindenütt, ahol a mi fiaink dicsőségét hirdetik, ahol a falu gyermekei emlékének áldoznak. És amikor a Faluszövetség leteszi koszoruját a balatonfüredi hős polgáristák emlékművére, amikor a falvak becsületes munkában kérgessé lett tenyerű lakói nevében kegyeletes szavakkal emlékszik meg elesett hős fiairól, akkor úgy érezzük, hogy mögöttünk áll csonka hazánk minden magyarja. Könnytől fátyolos szemünkkel nemcsak a márványtáblán ragyogó aranybetűket látjuk, de bele-nézünk a messze jövőbe. Látjuk a Kárpátok sziklabérceit, északon, keleten és délen. Látjuk az Adriát és régi nyugati határainkat. Mindenütt ott leng a magyar trikolor diadalmasan, büszkén. Előttünk Nagy-Magyarország képe a Kárpátoktól az Adriáig, egy magasztos szép egységben, mint azt az Uristen megteremtette számunkra. És benne a boldogan élő, csendes, megelégedett magyar nép mindazokkal, akikkel egy évezreden át, jóban-rosszban együtt élt a Kárpátok istenalkotta határai között.

Hisszük és valljuk, hogy eljön az idő, amikor örömtüzeket gyújthatunk a hősök emléktáblái előtt és elmondhatjuk majd:

Méltók voltunk hozzájuk! Visszaszereztük Magyarországot, amelyért ti hősi halált haltatok!

Méhészkedjék

A méhészet kenyeret ad! A méhészetből vagyont gyűjthet! A méhészet a legjobb nyugdíj!

MÉHÉSZETI

eszközökről árjegyzéket, szaklapból m u t a t v á n y s z á m o t k i v á n a t r a i n g y e n k ü l d

„MÉH“

A Magyar Méhészek Értékesítő Szövetkezete

Budapest, V., Arany János-utca 1/g.

Mézet, viaszket

a legmagasabb napi áron állandóan vásárolunk!

A kiállítás és az ünnepségek programja

Szívünk hangosabban dobog, büszkeségünk magasra lángol, amikor messze idegenből jött, nagyvilágot látott emberektől halljuk dicsérni a Balatont. Elragadtatás sugárzik szemükből, amikor a természeti szépségeket, a fürdőhelyek fejlettségét és a kiváló balatoni borokat említik. Összehasonlításokat tesznek külföldi, hasonló természeti szépségekkel rendelkező helyekkel és szerintük egyáltalán nincsen okunk szégyenkezni.

Nagyon csodálkoznak, hogy a magyarok külföldi fürdőhelyekre járnak nyaralni, holott a Balaton erre nagyon is alkalmas. Ha a nyaralás címén külföldre vitt pénzt a Balaton mellett költenék el a magyarok, — mondják — ebből egy évtized alatt csodákat teremthetnének. Mert a külföldiek, ha a természet szépségeit és kincseit méltányolják, hűvös józan-sággal állapítják meg a hiányokat is.

Magyar szempontból legfontosabb tennivaló, hogy népszerűsítsük itthon a Balatont. Ismerjék és szeressék meg honfitársaink, jöjjenek oda pihenni, nyaralni, szórakozni. Keressék fel a Balatont, de ne csak azért, mert külföldi fürdőhelyekre most nem lehet menni, hanem azért, mert ugyanazt nyújtja nekik, mint a külföldi fürdőhelyek.

Ha a Balaton kultuszát beleviszük a társadalom lelkébe, annak nemcsak a balatoni fürdőhelyek, vagy a nyaralóközönség fogja hasznát látni, de egész gazdasági életünk. Ha vannak is fogyasztékoságok egyes balatoni fürdőhelyeken, ezzel a támogatással igen rövid idő alatt kiküszöbölhetők azok. Ne kritikus szemmel, hanem jóindulattal nézzük a Balatont és ha a kényes igényű külföldiek el vannak tőle ragadtatva, akkor mi is jól érezhetjük ott magunkat. Általános szokás nálunk dicsérni a külföldöt és lebecsülni az itthonit. Tegyük kivételt a Balatonnal és mindnyájunknak csak a szeretete irányuljon felé.

A *Faluszövetség* balatonfüredi kiállítása és ünnepségei csak egy kis részét képezik a balatoni propagandának, de reméljük, hogy sikere nyomán mégis a Balaton szeretete fog szétáradni az országban!

Wieser Béla.

A kiállítás rendezőbizottsága:

FŐVÉDNÖKÖK:

Darányi Kálmán dr. miniszterelnökségi államtitkár, országgyűlési képviselő.

Mayer János ny. miniszter, a Faluszövetség elnöke, országgyűlési képviselő.

VÉDNÖKÖK:

Antal Géza ref. püspök; *Babits* Endre esperes, tanfelügyelő; gróf *Batthyány Lajos*, a Balatoni Szövetség elnöke; vitéz *Barnabás István* tanfelügyelő; *Bánó Dezső* kormányfőtanácsos, a Balatonfüredi Fürdő Rt. vezérigazgatója; *Bödy Zoltán* Zala vármegye alispánja; *Gyömörey György* Zala vármegye főispánja; *Horváth Lajos* prépost; *Iklódy Szabó János* kormányfőtanácsos, földbirtokos; *Istvánffy Miklós* ny. tábornok; gróf *Jankovich Bécsán Endre*, a Balatoni Yacht Club elnöke; *Malatinszky Ferenc* felsőházi tag, a Balatoni Szövetség alelnöke; *Óváry Ferenc* dr., felsőházi tag, a Balatoni Szövetség alelnöke; *Rott Nándor* megyéspüspök; *Somogyi Béla* birtokos, országgyűlési képviselő; *Schmidt Ferenc* dr., egészségügyi főtanácsos, egyetemi m. tanár; *Strommer Viktor* in. tihanyi apát; *Ugron Gábor* ny. miniszter, a Királyi Yacht Club vicekomodora; *Vámoss Géza* ref. lelkész.

IGAZGATÓK:

Brinzey Aurél fűrdőigazgató; *Cseplő Ernő*, a Balatoni Szövetség igazgatója; *Mesterházy Ferenc* főszolgabíró.

ELNÖK:

Cs. *Darab József* községi bíró.

ELNÖKHELYETTES:

Somogyi Imre kiskazda.

TISZTELETBELI ALELNÖKÖK:

Bán László elemi iskolai igazgató; *Fekete József* főjegyző; *Fekete György*, a Kereskedők Társulata elnöke; ifj. *Horváth Zsigmond* gazdasági elnök; *Iván József* polgári iskolai igazgató; *Szabó Ferenc* ipartestületi elnök; *Szulcer Lajos* ny. alezredes, a Levente Egyesület, a Polgári Lövészegylet, a Frontharcos Szövetség elnöke.

KÖZPONTI TITKÁR:

Wieser Béla, a Faluszövetség titkára.

*

A balatonfüredi kiállítás célja az, hogy a járás fejlett gazdasági és kulturális életét a különböző szakcsoportok keretei között méltóképpen bemutassa, másrészt pedig a járás

gazdálkodásában, ipari és kereskedelmi életében, szellemi művelődésében mutatkozó hiányokat megállapíthassa és azok pótlására az illetékesek figyelmét felhívhatta. Akit örömmel tölt el népünk haladása, akit meg tud ihletni a mult, aki gyönyörködni tud az alkotó ember munkájának gyümölcsében, aki hisz abban, hogy szegény hazánkat a tenniakarás összefogó ereje ismét egészségre képes gyógyítani, aki tudja, hogy a trianoni határ csak a történelem ostromcsapása új ezeréves erőfeszítéseire, az minden lelkesedésével előmozdítja a kiállítás sikerét.

A gyönyörködtető és tanulságos kiállítást és a vele kapcsolatos ünnepségeket mindenki tekintse meg!

A kiállítandó tárgyak beszállítása: szeptember 5—6—7-én teljesítendő, mivel később a tárgyakat már átvinni nem lehet. A tárgyakat a fürdőtelepen, a gyógyépületben lévő kiállítási irodába kell beszállítani, ahol a Faluszövetség tisztviselője elismervény ellenében átveszi. A kiállított tárgyakért a Faluszövetség teljes szavatosságot vállal és azok biztosításáról gondoskodik. Az esetleg elvesztett tárgyak a kiállítás befejezésétől számított két napon belül bejelentendők, mivel későbbi bejelentések nem fogadhatók el.

A kiállítás egész területén dohányozni, gyúlékony, vagy lobbanékony anyagot tartani szigorúan tilos. A kiállított tárgyakat csak a kiállítás bezárása után lehet elszállítani. Az eladásra szánt tárgyak ára pontosan feltüntetendő.

Belépőjegyek ára: Felnőttek részére: 50 fillér. Gyermek, leventék és cserkésznek: 30 fillér. A kiállítás egész tartamára érvényes állandó belépőjegy: 1 pengő. Kiállítók részére állandó belépőjegy ára: 80 fillér.

Vasuti menetkedvezmény: A kiállítással kapcsolatosan a MÁV. féláru utazási kedvezményt engedélyezett a Keszthely — Tapolca — Balatonfüred, Veszprém—Alsóörs—Balatonfüred és Székesfehérvár—Balatonfüred vonalak összes állomásairól szeptember 6—11-ig oly módon, hogy az odaútnál megváltott egész jegyet a kiállítási irodában a rendezőség lebélyezi és ezzel a lebélyezett jeggyel díjtalanul lehet visszautazni.

A részletes program

SZEPTEMBER 8. PÉNTEK:

Dél előtt 9 órakor: Istentisztelet.

Dél előtt 11 órakor: A kiállítás ünnepélyes megnyitása: 1. *Magyar Hízekegy*; énekli a Balatonfüredi Polgári Dalegyet. 2. Cs. *Darab József* községi bíró, kiállítási elnök

üdvözlő a megjelenteket. 3. *Mesterházy Ferenc* főszolgabíró, a járás közönsége nevében üdvözlő a kiállítás fővédnökeit és a megjelent közönséget és felkéri Darányi Kálmán államtitkárt a kiállítás ünnepélyes megnyitására. 4. *Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár* ünnepi beszéd keretében megnyitja a kiállítást. 5. *Himnusz*; éneklő a Balatonfüredi Polgári Dal-egylet.

Dél előtt 12 órákor: A kiállítás megtekintése.

Délután 1 órákor: Közébed a Grand Hotel éttermében. Mindazok, akik a közébeden részt óhajtanak venni, ebbeli szándékukat jelentsék be a kiállítási rendezőbizottságnál. *Menü ára 2 pengő.*

Délután 4 órákor: A *Balaton Szövetség évi rendes közgyűlése* a gyógyépület földszinti termében.

Délután 5 órákor: *Műkedvelő gárdák versenye a Kisfaludy mozgószínházban.* A résztvevő műkedvelő társaságok egyenként félórás műsorszámot adnak elő. Első díj a *Faluszövetség* ezüst vándorserlege, második díj *aranyérem*, harmadik díj *ezüstérem*, negyedik díj *elismerő oklevél*. Belépődíj a Műkedvelő gárdák versenyére: I. hely egy pengő; II. hely 60 fillér; III. hely 30 fillér. Az egyes műsorszámok között szórakoztató és oktató filmeket mutatnak be.

SZEPTEMBER 9. SZOMBAT:

E napon a kiállítás bíráló bizottságai működnek, hogy a *Faluszövetség* által rendelkezésre bocsátott arany és ezüst érmeiket az arra legérdemesebbeknek odaítéljék.

A kiállítás nyitva: reggel 9 órától délután 6 óráig.

Délután 5 órákor: A Kisfaludy-mozgóban egészségügyi és szórakoztató filmelőadás.

SZEPTEMBER 10. VASÁRNAP:

Dél előtt 9 órákor: A *Budapestről, a Szombathely—Győrből és a Pécs—Kaposvárról érkező filléres gyorsvonatok ünnepélyes fogadása.* Utána levonulás a fürdőtelepre, ahol a fellekezetek papjai tábori Istentiszteleteket tartanak. Utána a kiállítás megtekintése.

Délután 2 órákor: *Járásí leventeverse-*ny a *Balatonfüredi Sport Club sportpályáján.* Közreműködik a tapolcai leventezenekar. A műsoron a délelőtt lebonyolított atlétikai számok döntő versenye, leventék és leányok magyar táncbemutatója, valamint a balatonfüredi és tapolcai leventecsapatok futballmérkőzése szerepel.

Délután 2 órákor: Szőlősgazdák értekezlete a gyógyépület földszinti termében a *Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete* rendezésében.

Délután 2 órákor: *Gyermekegészségügyi és szépségverseny.* Kedvező idő esetén a Balaton partján a Fürdő-sétányon, kedvezőtlen idő esetén a gyógyépület földszinti termében.

Délután 3 órákor: *Szüreti felvonulás* a községből a fürdőtelepre, utána a Balaton partján magyarruhás leányok tánca, majd táncmulatság.

A kiállítás nyitva: reggel 9 órától délután 6 óráig.

A kiállítás mindhárom napján a Balaton partján nagyszabású szőlő- és borvásár, halászlé és halpárikás készítés lesz.

A kiállítás anyaga

A kiállításon a balatonfüredi járás községei 14 szakcsoportban mutatják be mezőgazdasági termelésük produktumait; az iskolák növendékei a kézügyességi gyakorlatok eredményeit; a járás leányai és asszonyai háziipari termékeiket és az iparosok, kereskedők pompásabbnál-pompásabb árucikkait.

A 14 szakcsoporton kívül igen nagy érdeklődésre tarthat számot a *Balatonfüredi fürdőrezsvénytársaság* szép anyaga, mely a fürdő muzeumának értékes darabjaival a fürdőhely szépségtudós, érdekességben gazdag mutját varázsolja a néző elé.

Nem kevesebb figyelmet érdemel a budapesti *Külkereskedelmi Hivatal* csoportja, mely megkapó grafikonok és könnyen áttekinthető statisztikai táblák segítségével nyújt képet arról a nagyvonalú tevékenységről, melyet a Külkereskedelmi Hivatal az exportfejlesztés terén kifejt. A hivatal a kiállításon a gyümölcs helyes csomagolását a valóságban is bemutatja.

A budapesti *Ampelológiai Intézet* — tekintettel a csemege-szőlőtermelés szemben megnyilvánuló nagy és indokolt érdeklődésre — a hazánkban termelhető csemege-szőlőfajtákat mutatja be és pedig különleges eljárással megőrzött szőlőfűrtök alakjában. Bizonyos, hogy a balatoni szőlőtermelők igen nagy érdeklődést fognak tanúsítani az intézet tanulságos csoportja iránt.

A tihanyi *Biológiai Kutató Intézet* az intézet elhelyezését feltűntető fényképfelvételeket és az intézet működéséről beszámoló kül- és belföldi kiadványokat állít ki.

A kiállítás legnagyobb és legértékesebb anyagával a budapesti *Népegészségügyi Muzeum* vonul fel. A teljes termet betöltő, száz négyzetméter felületen elhelyezett önálló kiállítás

rendkívül érdekes anyaga bemutatja az általános és egyéni higiénia (egészségápolás) különböző csoportjait; a népbetegségeket; anya- és csecsemővédelmet; a Balatonfüredre vonatkozó legújabb népszaporodási és népbetegségi adatokat; a gáz elleni védekezést; a munka élettani kísérleteinek eredményét; a munkanélküliség leküzdését és így tovább. A kiállítási teremben ezenkívül állandóan szemléltető filmeket fognak vetíteni. A muzeum kollektív kiállítása kétségtelenül óriási vonzóerőt fog gyakorolni a látogató közönségre.

Végül a *Faluszövetség* hivatalos lapja, a *Vasárnap*, izléseken csoportosított szöveg- és képtáblákon mutatja be azt a nagy munkát, melyet a falusi társadalom felvilágosításáért, tudásának gyarapításáért és jobb sorsának kivívásáért tizennégy év óta lankadatlan buzgalommal végez.

A kiállításról és a vele kapcsolatos ünnepekről *lapunk szeptember hó 17-én megjelenő számában* közlünk részletes beszámolót.

Szőlősgazda-gyűlés

A *Faluszövetség* balatonfüredi kiállításával kapcsolatosan a *Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete* szeptember hó 10-én, délután 2 órákor, a gyógyteremben kerületi szőlősgazda értekezletet tart, melyen a balatonmenti szőlőbirtokosok teljes számban vesznek részt. Az egyesület nevében *Baross Endre* dr. gazdasági főtanácsos, igazgató fogja a határozati javaslatot előterjeszteni. A kiállítás rendezősege kéri a szőlősgazdákat, hogy ezen a balatoni borértékesítést érintő fontos gyűlésen feltétlenül jelenjenek meg.

Szeptember hó 16-ig meghosszabbították az iskolák szünetét

A vallás- és közoktatásügyi miniszter, tekintettel arra, hogy az ezévi nagy szünet eleje a kedvezőtlen időjárás miatt a nyaralásra nem igen volt megfelelő, alkalmat akar nyújtani arra, hogy a tanulóifjúság a nyár végén remélhető kedvező időjárást testi és szellemi egészsége érdekében kellőleg használhassa. Ezért úgy intézkedett, hogy az eddigi rendelkezéstől eltérően, a középsiskolákban, középfoku és alsófoku iskolákban a rendes tanítás szeptember 16-án kezdődjék meg. A tanév ünnepies megnyitása szeptember 15-én tartandó. Ennek megfelelően a tanvéleji iskolai egyéb teendőket is (ia- vitó, pótló, kiegészítő vizsgálatok, be- íráások, stb.) ugyanannyi nappal később kell végezni, mint ahány nappal később kezdődik meg a tanítás.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

Buktassuk le a tarlót!

Az eső a lebuktatott tarlókon előmozdította a gyomok kikelését, mi a jövő év termése, a földek gyommentessége tekintetében igen nagy előnyt jelent. Még a hanyag gazdák tarlója is kiszöldült s így ők meg nem érdemelt kedvezésben részesültek. A tarlóbuktatást, tudvalevőleg, azért tartjuk okvetlenül szükségesnek, mert a kisebb futóesők nedvességét is megköthetjük annyira, hogy a gyomoknak legalább egy része még a mi száraz nyarainkon is kicsirázhatik; ha azonban oly bőséges csapadékban részesülhetünk, mint a közelmúltban, akkor kiszöldülnek az összes tarlók és elborítják őket a tarlóvirágok és egyéb gyomnövények. Így megvan annak a lehetősége, hogy ezeknek a gyomoknak nagy sokaságától szabadíthatjuk meg földjeinket. Súlyos bünt követ el az a gazda, ki a kiszöldült tarlót idejében alá nem szántja és hagyja, hogy a tarlóvirág és egyéb gyom újból magbamenjen, miáltal még gyomosabb lesz jövőre a szántóföldje. Ha kellő időben leforgatjuk a kiszöldült tarlót, megszabadulunk a gyomok nagy sokaságától, ha pedig engedjük őket magbamenni, akkor nemesak gyomosítjuk, hanem még a gyomok magtermésével is zsaroljuk földünk tápanyagkészletét. Ne azért örüljünk tehát a tarlóvirág tömeges megjelenésének, hogy bőséges méhlegelő lesz szántónkon, hanem azért, hogy így alkalmunk lesz az idejében való leszántás által nagy mértékben csökkenteni szántóföldünk elgyomosodását. A tarlóvirág végeredményben az elképzelhető legdrágább méheleség!

Tej- és tejtermékvizsgálati eszközök és módszerek

A magyar szakirodalom eddig nélkülözött olyan összefoglaló művet, amely ezzel a kérdéssel gyakorlati szempontból foglalkozott volna. Ezért örömmel üdvözljük az *Alfa Separator Rt.* kiadásában *Tej- és tejtermékvizsgálati eszközök és módszerek* címen megjelent, valóban hézagpótló munkát, amely nem egy tejtermelőnek, tejkezelőnek ad értékes utbaigazítást.

A 48 oldal terjedelmű, gazdagon illusztrált könyvecske első része a *tej vizsgálatával* foglalkozik. A főbb fejezetek: *Mintavétel. A tej fajsúlyának megállapítása, azzal kapcsolatban fajsúlyszámítási táblázatok teljes és soványtej számára.* Nagyon bőven foglalkozik a munka a *tej zsírtartalmának megállapításával*, bőven ismer-

teti úgy az eljárást, mint a hozzá szükséges eszközöket. A *tej szárazanyag tartalmának meghatározásához* ismét értékes táblázatot közöl. A *nitrátkészülék* leírása után a *tej savfokának megállapítását* tárgyalja a könyv és pedig úgy a *titrálási*, mint az *alkohol és alisarol* módszereket. Következik a *forrált, illetve hevített tej megkülönböztetése a nyerstéjtől* a guajak próbával, a *tej szennyeztettségének megállapítása* üllepítéssel és szűrőmódszerekkel. Ezek után tárgyalja az *erjesztőpróbákat*, a *tej reductase és katalase* próbákat, valamint a megfelelő készülék leírását.

A második rész a *tejtermékek vizsgálatával* foglalkozik. Elsősorban a *tejszín zsírtartalmának meghatározását* írja le, *Du Roi Hoffmeister* kiöblítő módszerét, dr. *Köhler* fecskendő módszerét, valamint a *pykonometert*, nem felejtkezve meg a *tejszín legpontosabb vizsgálatáról*, a *mérlegezésről*. Ezek után a *vaj és sajt zsírtartalmának meghatározása*, valamint a szükséges eszközök leírása következik. Most a *vaj zsírtartalmának megállapítására* kerül sor, mely fejezetben bőven tárgyalja a könyv a *tejgazdaságban* leggyakrabban használatos mérlegeket. A *vaj zsírtartalmának megállapítására* kétféle módszert közöl és pedig a *Funke-féle*, valamint a *centrifugális* módszert. Végül közli a *sajt és túró viz- és savtartalmának megállapítását*, dr. *Teichert*, illetve *Schäffer* módszere szerint. A legfontosabb eszközök, üvegáruk leírása zárja a könyvecskét.

Hangsúlyozott említést érdemel, hogy az izléses kiállítású könyvecske kiadójánál, az *Alfa Separator Rt.-nél* (Budapest, Csurgói-ut 15 és Ráday-u. 14.) mindössze 50 fillérért kapható. E rendkívül jutányos ár folytán valószínű, hogy a korlátozott számban ké-

szült munka hamarosan elfogy, mely egyébként tejgazdaságokban és tejszövetkezetekben mindenképpen nélkülözhetetlen.

A lucerna őszi ápolásáról

A *Vasárnap* olvasóinak figyelmét már többször felhívtuk arra, hogy a lucerna száraz hazai viszonyainak közt a legértékesebb takarmánynövény. Ha rendszeresen ápoljuk lucernáinkat, az 4—6 évig jó termőerőben tartható. Nálunk azonban a lucerna ápolására nagyon kevés gazda fordít gondot. Ez az oka azután annak, hogy lucernáink idő előtt kiritkulnak, továbbá, hogy sokszor csak két, legfeljebb három kaszálást adnak. Különösen a lucernások őszi gondozására kell nagy figyelemmel lennünk.

Ha jó termőképességű és hosszú ideig kitartó lucernásokat akarunk, akkor október havában lucernásainkat már sem ne legeltessük, sem pedig ne kaszáljuk. A kaszálások idejét akként szabályozzuk, hogy legkésőbb szeptember végén, október legelején az utolsó kaszálást elvégezzük. Ekkor a lucerna még az őszi folyamán kellően megerősödik és így abban a tél nem okoz kárt. De az őszi folyamán kellően megerősödött lucernás tavasszal előbb is indul fejlődésnek és nagyobb tömeget is fog adni. A legjobb, ha körülbelül 8—10 centiméter magasra fejlődött tövek mennek a télbe.

A lucerna utolsó kaszálása után ajánlatos a táblát közepnehéz vagy nehéz fogassal alaposan megjáratni. Ezáltal a talajéletet fokozzuk és a talajt jobban megnyitjuk téli csapadékok számára. Idősebb lucernásoknál sokszor helyénvaló lehet a fogas helyett tárcsát használnunk. Ha lucernáink nem fejlődnek eléggé, akkor azokat az őszi folyamán foszforsavtrágyával trágyázzuk felül. *Villax Ödön dr. kísérletei szerint fontosabb szántóföldi növényeink közül a lucerna hálálja meg a legjobban a foszforsavtrágyát. Sokkal jobban, mint a vöröshere, vagy a baltacim.* Természetesen mindig nagyobb hatást érhetünk el a trágyázással, ha a trágyát a vetés előtt adjuk. Ha ősszel a már idősebb lucernást foszforsavtrágyázzuk, akkor nagy hatás csak akkor remélhető, ha a kiszórt trágyát mélyenjáró fogassal keverjük a talajba. Könnyebb természetű, homokos talajokon a foszforsavtrágyán kívül káli-trágyát is célszerű használni. Nitrogéntrágyát a lucerna nem igen kíván. De öregebb és kiritkult lucernákat ősszel apróra érett istállótrágyával nagyon is megokolt lesz felültrágyázni, amellyel a következő év első és második kaszálása nagymértékben fokozható. De fiatalabb és nem kiritkult lucernást ne istállótrágyázzuk és ne is nitrogéntrágyázzuk, mert lucernáink idő előtt elfüvesednek.

Mielőtt

Szénsavas

takarmánymészszükségletét

beszerzi, saját érdekében kérjen a Futrázs takarmánymészszűrtre ajánlatot és mintát a

Káposztásmezei Mészhomoktéglaár és Mészégető Bérlete Rt.-től

Budapest, V., Gróf Vigyázó F.-utca 8. Tel. 94-7-73.

Ha sehol sem kezdjük, akkor soha...

A tengeri törése és szárítása nemsokára megindul. A tengeri törésénél ajánlatos a zsenge, kellőleg be nem érett csöveket gondosan kiválasztani a jól beérett, első-rangu csövektől és takarmányozásra felhasználni, még mielőtt megpenészesednének. Semmiesetre sem szabad az éretlen csöveknek a görbeba kerülni a jó csövek közé, mert ezzel elronthatjuk az utóbbiak minőségét. Ugyancsak ajánlatos a vetőmagnak alkalmas, legszebben benőtt, jól fejlődött s a fajtajellegét legjobban magukon viselő csöveket már töréskor kiválasztani s külön elraktározni. Ezzel sok munkát takarítunk meg, mert az összes már átválogatott csöveket tavasszal újból átválogatván, legkönnyebben s legolcsóbban juthatunk fajtiszta és kifogástalan vetőmaghoz. Ha görénk nincs, de van ölbe vágott fánk, akkor igen olcsó pótgörén készíthetünk akként, hogy úgy rakjuk össze az ölfát, hogy két ölfasor között 1 méter széles folyosó maradjon; ennek alját egy sor hasábfával kirakjuk, hogy a tengeri ne kerüljön a pusztá földre, ahonnan nedvességet szíhatna magába. A folyosó végét ölfamagasságban teljesen berakjuk s az így keletkezett folyosóban raktározzuk el a csövestengerit, úgy, mint a görében, még pedig valamivel magasabbra, mint amilyen az ölfá, hogy azután felül rözsével vagy tengeriszárral betakarjuk. Így egy tétő képződik. A tétőt még a csapadékvíz visszatartására szalmával is betakarjuk. Az ekként berakott tengeri jól szellőzik, rendesen kiszárad, különösen akkor, ha a fahasábokat az ölfasorban a rendesen hűzősábként raktuk össze.

Némelyik fa kiszárad akkor is, ha már az előbbi évben, az ültetés évében kihajtott. Ennek oka az lehet, hogy a még gyenge fa a télen elfagyott. Más ok: gyökereit féreg (egér, lótetű, cserebogárpajor, stb) elrágta. További ok: a fa az előző évben későn lett kiültetve, hajtásai tehát gyengén mentek be a télbe s így elfagytak.

A cséplőgépről és a rostákból kifolyó gyommagvakat legjobb elégetni. Ha sok benne a repcemag, ezt érdemes lesz kiválasztani megfelelő rosta segítségével, mert ezt olajjütés céljából megveszik. A gyommagvakat éspeszímen ne etessék meg, mert az apróbbakat az állatok nem rágnák meg, miért is emésztetlenül, illetőleg csiraképesen jutnak a trágyába, ezzel pedig a szántóföldre. Innen van az a régi tapasztalat, hogy a frissen trágyázott szántóföldek mindig erősen gyomosak. A gyommagvak megdarálása és darált állapotban való feleltetése se megfelelő eljárás, mert így esetleg mérges gyommagvak is belekerülnek az állat gyomrába. Legjobb tehát elégetni a gyommagvakat és hamujukat tertiük el a trágyatelepre vagy szórjuk el a réten. A hamu tudvalevőleg sok kálit és foszforsavat tartalmaz.

A gyümölcsfák őszi ültetéséhez a gödröket már most jó lesz megásni, hogy a kihányt földet és a gödör belését a nap megérlelje, a csapadék feltárja. Az öreg fákat tövestül ássuk ki és gyökereiket gondosan távolítsuk el a talajból, mert a földben maradt gyökér betegségek terjesztője lehet.

Sok osztályt végzett az élet iskolájából a világháború kitörése óta a magyar gazda. És sokra is vitte vele. Most ő a nyomorúságtan nyilvános rendes egyetemi tanára. Olyan előadást tarthat arról, hogy hogyan lehet családjával és összes arravaló háziállataival egész éven át kora reggeltől késő estig szakadatlanul dolgozni, használni a földjét és minden arravaló szerszámát, igénybevenni a jó Isten és a természeti erők segítségét, az állam támogatását és mindamellett a legtökéletesebb tehetettségben vergődni, hogy nincs az a közgazdasági tudós, aki azt meg tudná cáfolni.

De éppen azért tudós a tudós, hogy a sok szó közül, amelyik a nyelvre torkollik, azt eressze ki, amelyik használható is, mint tesszem azt a Vándor Mihályé, aki mindezeket igen okosan fejtegeti.

Csak hogy a Verbai Gábor viszont erősen más véleményen van:

— Fordítani kell a dolgon, egy komám! 'Nem igazságszerint való az, amit te is mondtál. A gazda helyzetén változtatni kell, mert nem jól van úgy, ahogy van!

— Nem bizony! — dohog a környezet.

Hát itt tökéletes az egyetértés, de a további szó elakad, mert ott volna az éle, ahol a nyele s könnyen azt vághatná meg, aki vágni akarna az értelmével.

Igy aztán másfelé adódik a vita anyaga, a Faluszövetség balatonfüredi gazdanapjára és kiállítására.

Itt már szabad a szó és hasznos is. Meg is indul, mint garaton a buzaszem.

Dános István gazda, aki volt a somlóvásárhelyi kiállításon, élénken kapja fel a fejét:

— Erre elmegyünk! A gazdának, aki látni, körülnézni és okulni akar, ott a helye!

Biczó Márton egykedvűen legyint:

— Mi hasznunk belőle? Javit az a helyzetünkön? Csak a pénzt dobjuk ki hiába.

Dános István hátra szegi a fejét:

— Nem beszél sz okosan, Marci. Nem pénz az, ami ahhoz szükséges. A haszna pedig felmérhetetlen.

— Miben?

— Miben? Hát először is a gazdanép összetartásában, amit országvilág előtt kimutatunk, ha ott hatalmas tömegben megjelenünk. A miniszterelnök államtitkárnak kerülete az. Hadd lássa ő is, meg a megjelent előkelőségek is, hogy a gazdát

nem vágtá úgy földhöz a nyomorúság, hogy a saját dolgával sem törődik már. Lássák a mi tömegeinket, amelyek a Faluszövetség vezetése alatt működnek meg és a gazda nemzetfenntartó munkájának megbecsülését várják és óhajtják, de belátásos és összefogó igyekezettel.

— Ebben van valami! — bólint Biczó Márton. — De mi lesz az eredménye, meg tudod-e mondani?

— Az majd ott válik el a helyszínen, Marci barátom. Annak a vidéknek nem lesz kárára, az bizonyos. Minden terménye és terméke ismert lesz széles körben és keresni fogják, jobban, mint eddig.

— Ez is igaz, de mi hasznod ebből neked és mi nekem?

— Az, hogy a gazdatársaim egy része boldogulni kezd, mivelünk is érezteti hatását nemsokára. Aztán mi következünk. Minden más vidék. Az összes.

— Soká lesz az! — legyint Biczó Márton.

— Ha sehol sem kezdjük, akkor meg soha! — emeli hangját Dános István. — Ne várjuk, hogy a sült galamb repüljön a szánkba, vagy manna hulljon az égből. Elég volt a közönyből! Ne az ostoba napi politikával pepecseljünk folyton, hanem végre magunk is törődjünk a saját gazdasági helyzetünk javításával. Ha látják, hogy nem alszunk, hanem éberek vagyunk, azok is jobban törődnek velünk, akik tehetnek is valamit. A politika is hozzánk igazodik.

— Ez is igaz. De a Faluszövetség nem politikai szervezet. Azzal kevés célt érhetünk.

— Ki mondja azt? — pattan fel Dános István. — Hát te azt hiszed, a politika minden. Ki ad erőt a politikának? Nem a nép, a gazdanép? És hogy adjon erőt a nép, ha magának sincs? Ha a lemondás mocsarába fullad, vagy politikai viszályokra fecsérel, az akarátát ahelyett, hogy megmutatná a politikának, hogy mit és hogyan kellene csinálnia. Mozduljunk már meg egyszer vidékről-vidékre. Mutassuk meg egymásnak, hogy mit tudunk. Lássá mindenki a más baját is, hátha orvosságot is találunk rá. Kavarjuk föl a tespedő közgazdasági életet, hátha elszáll róla az önzés büze és kivesznek a verszopó szunyogok s a gazda is nyugodtan tud végre aludni...

Biczó Márton mosolyog:

— Értem, Pista! Elmegyek Füredre...

MÉZES JÁNOS.

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

A vendéglátásról.

A három napig tartó vigasságok, mikor a háziasszony éjjel-nappal süttött-főzött, hogy vendégeit jól tartsa, már régen kimentek a divatból. Ma már a lakodalmat is csak egyszerű vacsorával ünneplik s legfeljebb disznótorra, névnapra gyűlnek össze faluhelyen az emberek. Bizony, sok pénz és föld uszott el az örökös eszünk-izsunk, vigan vagyunk mellett és ezt a költséges passziót nem engedheti meg magának ma a gazdaember. De ha már valamilyen alkalomra vendéget hívunk, mégis csak úgy szeretjük, hogy ne legyen semmiben sem hiány és mindenki jól érezze magát házuknál.

A vendéglátó háziasszony igyekezik úgy intézni dolgait, hogy mindezzel idejére elkészüljön, mert a későn beadott ebéd vagy vacsora már eleve elrontja a hangulatot. Ne csináljon nagy traktamentumot, de amit ad, az legyen jóízű és izléseken találva.

A fehér asztalkendővel beterített asztalra helyezjük a tányérokat, evőeszközöket és szalvétákat, borra és vízre külön poharakat készítünk. A tortát, süteményeket és felszeletelt kenyeret előre elhelyezhetjük az asztalon, s ne feledkezzünk meg sótartóról, ecetről sem, hogy mindenki izlése szerint fogyaszthassa el az ételt.

A háziasszony mindig az asztalfőn ül és tőle jobbra-balra kor és rang szerint helyezkednek el a vendégek, lehetőleg nők-férfiak felváltva, mert így kedélyesebb a hangulat. Az ételleket vagy felszolgáló leány, vagy ahol leányok vannak, a házikisasszonyok hordják körül s a vendég balkeze felől kínálnak. Mindenik étel után egyenként elszedik a vendég elől a tányért és mindjárt tisztát adnak helyébe. A bortöltögetés a házigazda feladata.

Étkezés alatt a háziasszony ne szaladgáljon folyton a konyhába, hanem foglalkozzék vendégeivel és kísérje figyelemmel, minden rendben megy-e és nem maradt-e valaki éhen. A kínálást azonban nem kell tulzába vinni, ne gyötörjük agyon az embereket, hogy legalább még egy darabot vegyenek, mert ha a gyomruk atulterhelik és elrontják, nem valami kellemes emlékekkel távoznak majd házukból. Arra is ügyeljen a háziasszony, hogy az egyes ételek között ne legyenek hosszú szünetek. Ha nincsen megfélelő segítségével, inkább maradjon addig a konyhában, míg minden el nem készült. Szívesebben megbocsátják ezt a vendégek, mintha odasült, elsózott ételeket raknak elébük.

A háziasszony minden vendégével egyformán foglalkozzék, mindenkihez legyen egy-két szíves szava. Felszolgálás közben az esetleges utasításokat halkán, észrevétlenül adja ki, hogy az a kedélyes társalgást meg ne zavarja.

Nagy ebédnél a leves után előétel következik, karfiol, hal, sonkás vagy tojásos étel, azután jöhet egy-két nehezebb húsétel, tészta, sajt, fekete-kávé. Vendégségben a főtt marhahúst nem szokás feladni, azt a háziak másnap fogvasszák el magukban. Sok helyen a vacsorát is erőlevessel kezdik, ami igen jó szokás, különösen, ha öregek és gyermekek is vannak a vendégek között.

A süteményeket, tortát nem szükséges körülhordani, azok az ebéd végfelé kézzel-kézre járhatnak.

Nagy körültekintést és tapintatot igényel a háziasszony munkája, az ételek jóságától és az ő kedvességétől függ, hogy a vendégek valóban jól érezzék magukat.

Az alábbiakban közöljük néhány előétel és finomabb pecsenye elkészítési módját.

Ételreceptek

Tojásrudacska. Hat deka forró vajhoz 8 deka lisztet adunk, 3 deci tejfölt, kevés sőt teszünk bele és forró tűzön péppé keverjük. A tűzről levéve, 2 egész nyers tojást, 2 apróra vágott főtt tojást és kevés reszelt sajtot keverünk hozzá, majd a tésztából rudacskákat formálunk, felvert tojásba, morzsába mártjuk és forró zsírban kisütjük azokat.

Tejfeles karfiol. Egy kiló karfiolt sós vízben puhára főzünk. Aztán a karfiolt zsírral kikent formába tesszük és úgy rendezzük el, hogy a virágjai felfelé álljanak. Morzsát, 2 deci tejfölt öntünk rá, kicsit megsózzuk és a tetejét vajjal leöntve, sütőben hirtelen pirosra sütjük.

Kaszinótojás. Egy darab sárgarépát, petrezselymet, zellert és két darab burgonyát feldarabolva, sós vízben puhára főzünk. 12 darab keménytojásból a sárgáját kiszedjük és felét a tojás töltelékéhez használjuk fel, felét pedig a mártáshoz. **Töltetek:** az összetört tojássárgájához adunk három kanál édes tejszínt, kevés mustárt és porcukrot, egy darab főtt burgonyát, esetleg kevés szardíniát olajjal együtt. Mindezt jól elkeverjük

és a felibe vágott tojásfehérjét megtöltjük vele. Tálalásnál előbb a megtöltött zöldsgéféket helyezük el és erre állítjuk a megtöltött tojásokat. A mártást külön esésében adjuk asztalra és a következőképpen készítjük el: a megmaradt hat tojássárgájához adunk egy késhegynyi cukrot, kevés mustárt és 2 deci édes tejszínt, esetleg kevés vizet és mindezt vajjal keverjük.

Burgonyafánk. Fél kiló burgonyát féljében puhára főzünk, azután áttörve és megsóva 15—20 deka liszttel összegyurjuk. Fánksgaggatással féldoldakat szakítunk belőle, tojásba és morzsában megforgatjuk és forró zsírban kisütjük.

Stefánia-pecsenye. Egy kiló felsált két darabra vágunk és füstölt szalonnával tűzdelve, besózzuk. A lecső húsdarabokat megdaráljuk, adunk hozzá 5 deka apró kockára vágott szalonnát, egy fél áztatott zsemlyét, egy tojást és mindezt jól összekeverve a kivert husok közepére helyezük. Ezután a húst felgöngyöljük és fedett lábasban hagymás zsirban puhára pároljuk. Ha megsült, felszeleteljük és két-háromféle köritéssel adjuk asztalra.

A debreceni öreg cserkészrendőrök nótái

Gödöllőn, a jamboree öreg cserkészrendőreinek debreceni csapata még a pihenőzések idején is óriási sikert aratott a nótázásaikkal. Elsodrós hatással legkivált két hortobágyos nótát mutattak be. Az első egy ropegős tomegének, s a debreceni fiúk által égitálgának elnevezett repülőgépről szól. . . Ezt Kovács Ferenc kollégiumi diákeserkész főkéntorkodása mellett tele tudóból és teljes derüvel így dalolták:

Három magyar kiment a legelőre,
Repülőgépet lát a levegőbe,
Ni csak, komám, amott megy egy égitálgia!
(Csodálkozás: — Ejnye! Awnnye!)
Hogy az Isten csudájába került az oda?! . . .

A debreceniek másik hortobágyos nótája egy magán-szólam volt. Ezt a kanyargatos, bus sírámu pásztori nagy-áriát, a harsogó jókedvet, kacajt, hahotafergeteget kipukkasztólag — a cserkészbotnak juhászosan, pásztorosan nekitámaszkodván — Debreceni Károly, debreceni öreg cserkészrendőr felebarátunk nótázta el így:

Szípen legel a báróné gulyája,
Mert a babám gondot visel rája,
Eridj babám! Téritsed a zelejít, a zelejít,
Hogy meg ne egye a báró ripalevelit!

Olyan édesek, kedvesek voltak ezek a nóták, mintha csak aranyos napsütésen a hortobágyi virágszagu meleg szél dudolászott volna fülünkbe. A gyönyörködő lelkünk megtelt a legédebb magyar gyönyörűséggel.

A „VASÁRNAP”
szerkesztősége
és kiadófiwatala:

Budapest,
D., Báthory-utca 24

SZIVÁRVÁNY

A fűncuť suszterinas

Szepl már egészen kicsi korában kitűnt a pajtsái közül. Először is azért, mert olyan görbe lábai voltak, hogy ha oldalra dőlt volna a domboldalon, hát biz istók, úgy legurult volna, mint a kerék. A kezében meg állandóan egy nagy darab kenyeret markolt s azzal egész nap tömte magát. Ezt a sok jó tulajdonságát végül betetőzte azzal, hogy csuda lusta volt.

Mikor a jó Isten jóvoltából betöltötte a tizennegyedik esztendejét, a szülei elvitték a városba és Dugasz Márton cipész-uramhoz beszegődtették suszterinasnak.

Bőrkötényt kötöttek előbe, felébe micisapkát nyomtak, kabát helyett pedig a majsztérné kimustrált, zöld kötött kabátját adott rá.

Olyan volt, mint a madárijesztő.

Szepl azonban a külsejével nem törődött, csak a belsejével. Belseje pedig jól érezte magát, mert az édesanyja, tudva azt, hogy derék fia milyen nagyétű, minden hétfőnapján, amikor bement a városba, vitt a Szepl gyerekeknek egy füleskosárra való elemőzsiát. Volt abban hurka, kalbász, szalonna, meg sok minden falusi jó.

A pompás suszteri életből csak azt nem szerette, hogy este sokáig fenn kellett lenni. Ő pedig odahaza megszokta, hogy mikor a malacokat megetették, ők maguk is betértek a szobába, lefeküdtek s reggelig aludtak.

Azon gondolkozott hát, hogyan lehetne megcsinálni, hogy a májsztárságba is korán lefeküdhessen.

Csakhamar kigondolta a módját.

Ugy tett, hogy este, mikor a legények a lámpát meggyújtották, hirtelen a gyomrához kapott és éktelenül jajgatni kezdett, hogy jaj-a gyomrom! Mindjárt meghalok!

A májsztérné persze a nagy jajgatásra megijedt, a haldokló Szepl nyomban beledugták a meleg ágyba. Mivel pedig Szepl ott módfelett jól érezte magát, hamarosan elhallgatott s mikor már nem törődött vele senki sem, elővette a vánkusa alá már régen odacsémpészett fél méter hosszú kolbászt, szépen megeszegette, aztán aludt reggelig, mint a bunda.

Az ötödik, hatodik nap azonban az egyik legénynek feltűnt, hogyan lehet az, hogy ennek a Szeplinek mindig akkor fájdul meg a gyomra, mikor a lámpát meggyújtják.

Figyelni kezdte.

Hát egyszer csak látja ám, hogy Szepl — mikor azt hitte, hogy nem figyel rá senki — az ágy felé tart s egy óvatlan pillanatban a vánkusa alá csuszat egy csuda nagy kalbász szálát.

— Ehen! — gondolta — a kalbász, úgy látszik, igen jó orvosság a gyomorfájás ellen.

Mialatt Szepl barátunkat elküldte vizért, a kalbászt kivette a vánkus alól és ellugta a bőrök közé.

Nemsokára beesteledett.

Persze, Szepl ismét a gyomrához kapott és jajgatott, hogy szájalom volt hallgatni. A májsztérné körülírogatta, aztán lefektette.

A legények lesték.

Egyszer csak Szepl vánkusa megmozdult. Hol itt puposodott fel, hol amott. Aszerint, amint Szepl keze kereste alatta a kalbászt.

Mikor már a vánkus alját összevissza

kereste s a kalbászt seholsem találta, a tréfacsináló legény szemével a társai felé pislantott, hogy most csuffá teszik a gyereket.

Az eldugott kalbászt elővette, aztán nagy hangon megszólalt:

— Na, cimborák, ma megvendégellek benneteket egy szál jó hosszú, falusi kalbásszal. Ettől még a gyomorbaajos is meggyógyul.

Szepl nem szólt egy szót sem. Hanem a gyomorbaja attól a perctől kezdve úgy meggyógyult, mintha sohasem fájt volna.

NYÁRY ANDOR.

Népművészeti kiállítás az erdélyi Désen

A piros és kék színek mély értelme

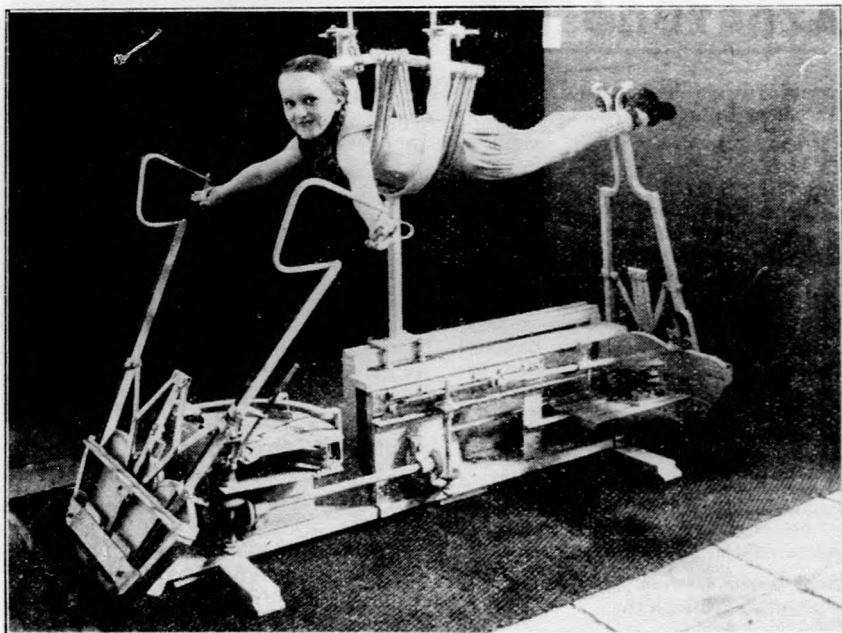
Désen, az elszakított Szamos-mente magyar falusi népe népművészeti kiállítást rendezett. Innét a távolból is méltó tanulságos elmerengeni felőle. A „Keleti Újság” leírása szerint ez az egész gazdagság úgy hat, mintha valami káprázatos török néprajzi muzeumból került volna ide. A motívumok kör-körös kitöltése, a gyakran szereplő félhold mind török rokonságot mutatnak. De ezekben a széki szöttekben a leggyakoribb magyar motívumok is megtalálhatók, az ugynevezett bokros, tulipános, poharas, pávás, szőlős és a komlós motívumok.

Mindezeket többnyire — 14—16 szálanként egyszerre — többnyire piros fejtővel varrják, s a mintákat papundekni formával kopirozzák, finomabb részleteket egész egyénien

töltik ki. A széki fiatal leányok csakis piros szálakat használnak. Amikor valamelyik leány férjhez megy, megvarrják a nagy kontyolót. Piros, kék, fehér szálakkal kivarrt nagy abroszt készítenek, s emellett kontyolják a menyecskét. Amidőn pedig már minden leány férjhez ment a házból, a magára maradt „anyámasszony” csak kékekkel varr. Ezzel jelképezi, hogy vár a halálra. Piros szál nincs már a házban. A gyermekkacagás elmúlt, most jön a nagy magabaszállás, a halálvárás. Az öregasszony minden halotti kelléket megvarr magának és hagyak-szik.

— Ha meghalok, ezzel és ezzel temesettek el . . .

A piros és kék párnavégeknél, a kihuzós kendőknél, az abroszoknál, a

Ilyen készüléken tanítják a német iskolás gyermekeket uszni.

terítőknél mindennek mélyebb értelmé van. Az élet és a halál jelképezéseiről van itt szó.

Bálványosváraljáról a kék teritők, *Magyardécséről* az ázsiai hatású varrottasok, *Szásznyiéről* az epermintás párnahéjak, *Magyarlápósról* a kakastaréjos diszek, *Felőről* a lehellet finom és rózsaszínű párnacsucok ősi szép magyarosak és bájosak. *Ázsiára* emlékeztet a sötét fonállal dus és vaderővel megoldott *szentmártoni* paraszting is. Ilyent a *tatár íjjászok* viselhettek Ázsia pusztáin. Ismét magyaros minták *Szásznyi*es tulipánjai és seprűs mintái.

Már a *faragások* és *cseréprítkaságok* nem éppen a vidék eredeti iparművészeti termékei, bár egyéni mesterei akadnak a *torockói* és *udvarhelyszéki* festett butoroknak, ágyaknak, sulykolóknak, guzsalyoknak, stb. A *magyarlápósi* cukor- és vajtartók is igazi meglepetések a népi művészet és ízlés remekeléseiből... Szóval — bár elszakítottan, bár elnyomva, bár a megszállóktól mindenképpen szenvedve — éli saját ősiei lelkü életét az erdélyi magyar falu. Nem vált hűtlenné az őselet üdítő forrásaihoz ennek a dési művelődéstörténeti eseményt jelentő kiállításnak a bizonyossága szerint. A falu népe teljes megértéssel vett részt benne, festői népviseletükben *Magyardecse*, *Domokos* és *Cziczhegy* mindkét nemű fiatal-sága is felvonult a dési népművészeti kiállítás ünnepélyes megnyitására, amelyre az ország minden tájáról jelentkeztek a tudósok is. A dési magyar fiatalság rendezte ezt a gyönyörűséges magyar népi kiállítást *Kovács* László dési esperes és *Bene* Ferenc dr., irányító támogatásával.

GAZDATUDÓSÍTÓ

Kedvezményes abrakakarmány a szerződéses lenmagtermelőknek.

A lenmag termelésére kötött megállapodás alapján a termelők igényt tarthatnak az általuk szállított lenmagmennyiség 50 százalékát kitevő súlyu, vagyis 100 kilogramm lenmag után 50 kg. lenmagpogácsára, amelyet a gyár a legelősebb napi árnál 100 kilogrammonként egy pengővel olcsóbban köteles szállítani. A növényi olajgyárak bejelentették, hogy a lenmagpogácsa (36–38 százalékos) ára 12 pengő 100 kilogrammonként, vagontételben, darabos állapotban, zsák nélkül, helyt Rákospalotán. Az a lenmagtermelő, aki a szerződéssel biztosított kedvezményt igénybevenni kívánja, igényét a lenmag szállítástól számított tizennégy napon belül a legmegelőbbben közvetlenül annak a növényi olajgyárnak, amellyel a lenmagtermelési szerződést kötötte, jelentse be.

Négy pengőt fizetnek az anyarozs kilójáért.

Ma, amikor a rozs ára a mélyponton van és a gazda a helyszínen alig kap többet métermázsánként 4–5 pengőnél, ak-

kor az anyarozs gondos összegyűjtésével katasztrális holdankint majdnem ugyanannyi értéket szerezhet, mint amennyit a rozstermés ér. Igen gyakori eset, hogy holdankint 5–6 kg. anyarozsot lehet össze-szedni, amelynek kilogrammjáért 4 pengőt fizetnek, vagyis az anyarozs összegyűjtése holdankint 24 pengő mellékjövédelmet jelent. Az anyarozsot vegyészeti iparunk dolgozza fel.

Magyar mezőgazdasági gépek egyiptomi gyapotért.

Magyarország 1931-ben nagyobb mennyiségű gyapotot vásárolt Egyiptomban, amelynek ellenértékét késztendőss lejárta magyar kincstári jegyekkel és magyar bankok kezessége mellett egyenlítették ki. A változott gazdasági helyzet következtében az a terv, hogy a vásárolt pamut ellenértékét *mezőgazdasági gépekkel* egyenlítki ki. Az egyiptomi kormány ezt az ajánlatot elfogadta és földművelésügyi minisztériuma most állítja össze azoknak a gépeknek jegyzékét, amelyeket az egyiptomi mezőgazdaságban használhatnak.

H I R E K

Filléres gyorsvonatok szeptember 3-án

1. *Budapestről Badacsonyba.* Ez a vonat Balatonfüreden, Csopakon és Révfülpön is megáll. A menettértei jegy ára egységesen 4 pengő 30 fillér. 2. *Budapestről Fonyódra.* Ez a vonat Siófok, Balatonlelle és Balatonbogláron is megáll. A menettértei jegy ára egységesen 3 pengő 50 fillér. 3. *Nyíregyházáról és Debrecenből Balatonfüredre (kétnapos).* Ez a vonat Püspökladányban, Törökszentmiklóson, Szolnokon és Cegléden is megáll, mely állomásokon odamenet a fel-, visszajövet a leszállás meg van engedve. A budapesti állomásokon le-, illetve felszállani nem szabad. A menettértei jegy ára Nyíregyháza, Debrecen és Püspökladányból 7 pengő 40 fillér, Törökszentmiklósról és a közelebbi állomásokról 5 pengő 50 fillér. 4. *Budapestről Szegedre.* A menettértei jegy ára 4 pengő. 5. *Kalocsa és Bajáról Szegedre.* Ez a vonat Kiskörösön, Kiskunhalason és Kiskunfélegyházán is megáll. A menettértei jegy ára egységesen 4 pengő. 6. *Kalocsa és Bajáról Szegedre.* Ez a vonat Kiskörösön, Kiskunhalason és Kiskunfélegyházán is megáll. A menettértei jegy ára egységesen 4 pengő. 7. *Gyuláról és Békéscsabáról Szegedre.* Ez a vonat Csorváson, Orosházán és Hódmezővásárhelyen is megáll. A menettértei jegy ára egységesen 2 pengő 60 fillér. 8. *Budapestről Orosházára és Makóra.* A menettértei jegy ára Orosházára 4 pengő 50 fillér, Makóra 5 pengő. 9. *Miskolcra Szerencsén át Debrecenbe.* A menettértei jegy ára 3 pengő 10 fillér.

Az Országos Református Lelkészegyesület konferenciája Nagykörösön. Az Országos Református Lelkészegyesület nagykörösi konferenciája augusztus hó 24-én nyílt meg és 28-án zárult be. A nagyjelentőségű értekezletet a református-hitteli kapcsolatban tartották meg, s a konferencia keretében a magyar reformátusokat érdeklő összes kérdéseket felölöl számos más értekezletet is tartottak. A falusi lelképásztor hivatásáról *Ravasz* László püspök tartott előadást. Az ORLE különböző értekezletein tanácskoztak a sajtóról, a népművészetről, a divatról és a divatos bűnökről. Megtartották az országos presbiteri értekezletet is és augusztus hó 28-án a tisztújító közgyűlést, amelyen az ORLE elnöke egyhanguan ismét *Baltazár* Dezső dr. püspököt választották meg. A nagyfontosságú értekezletek mindegyikét a mély hazafias érzés s a többi vallásfekezettel való szoros és egyetértő munkakösség szükségességének hangsúlyozása jellemezte. A konferencián résztvevő *Far* kas István püspök is s a hazai reformátusok egész világi vezérkara.

A gyémántmisés érsek üdvözlése. Az egri főegyházmege minden katolikus templomában hálaadó istentiszteletet tartottak augusztus hó 27-én *Szmrecsányi* Lajos dr. egri érsek gyémántmiséje alkalmából. Augusztus hó 28-án *Héves vármegye* és *Szolnok vármegye* diszközgyűlést tartott, melyen üdvözölték a gyémántmisés érseket. A *Kormányzó Ur* táviratilag fejezte ki szerencsekívánatait *Szmrecsányi* érseknek. Az érsek augusztus hó 28-án Rómában, Szent Péter sirja felett tartotta meg gyémántmiséjét. A jubiláló főpapot *XI. Pius pápa* magánkihallgatáson fogadta.

Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét az 1884 óta fennálló *Nagy Ignác budapesti cégre*, melynél úgy a szőlő-, mint a borsgazdaságban szükséges gépek, eszközök, valamint borkezelési anyagok legjobb minőségben és legelősebben beszerezhetők. A cég az 1928. évi Szombathelyi Mezőgazdasági és Ipari Kiállításon *aranyéremmel*, valamint az 1930. évi Tavaszi Mezőgazdasági és Állatvásáron *díszoklevéllel* lett kitüntetve.

József királyi herceg a tótkomlósi aratóünnepen. Augusztus hó 27-én, *Tótkomlóson* aratóünnepélyt és háziszóttos-kiállítást rendeztek, amelyen megjelent többi között *József* királyi herceg, *Raffay* Sándor dr. evangélikus püspök, *Raffay* Sándorné, *Sztranyavszky* Sándor dr., a Nemzeti Egy-ség Pártjának elnöke, egyházkerületi felügyelő és *Lányi* Márton országgyűlési képviselő. A vendégeket a község határá-nál *Korossy* György főispán és *Kiss* László dr. járási főszolgabíró fogadta. A község háza előtt ténen az egyház nevében *Jeszzenszky* János evangélikus lelkész, a község nevében pedig *Szokolay* Pál főjegyző köszöntötte a vendégeket. *Sztranyavszky* Sándor dr. hosszabb beszédben válaszolt az üdvözlő szavakra. Ezután a vendégek az ipartestületi székházba vonultak, ahol *Raffay* Sándorné felkérésére *József* királyi herceg megnyitotta a háziszóttos-kiállítást. A vendégek az esti vónattal távoztak a községből.

PÁSZTORTÜZ

Hódolás Pusztaszeren Árpád-apánk emlékezetének

A Pusztaszeri Árpád Egyesület, amelynek a lelkes, hazafias ősmagyar Szeged városunk a székhelye, az ezidei szeptember első vasárnapján is megrendezi a honfoglaló Árpád-apánk, vezértársai és hadinépe emlékének szent magyar ünnepét az alföldi puszták legmélyén, a régés Pusztaszeren, ahol az ősök a vérszerződést kötötték.

Erre és az ilyen az ősmult dicsőségét, nagyságát és diadalmas erejét feltüntető, megvilágosító, lelkeinket felmelegítő magyar ünnepekre soha nem volt ehetőbb szükség, mint amikor most a lelkeink annyira eltörpültek és az egykor égbenző lelkű hős magyar kishitűn, megfélemedve, mint a sötétségben szepegő korcsgyermek, számlálgatni kezdi ellenségeit és a fajtáját ezred évek óta dicsőn jellemző férfias cselekedetektől visszariadozik... Testvéreim! Kérdezlek bennötöket, hogy vajlon Árpád alig párszázévezrenyi lovas hada élén, s az öregek, nők, a gyermekek és a szolgálók nehéz menetű seregeitől is terhelten, megszerezhetette, birtokba vehette volna-e ezt a drága hont, ha a Kárpátok szorosaiából kilépvén, habozott, tétovázott, s a fenyegető veszelmek tömegeit elfulladtnak számoltatta volna?!

Oh, nem! Huszárainak inkább menten megfuvatta a tülköt s tárogatót... S máris kiváltak az előjárók. Semmi sem kerülte el figyelmüket! A riadójelre a hátulról ereszkedő és felsorakozó Árpád-husárok is rohamra mentek, s a Tiszától a Lajtaig, a Tátrától az Adriáig legázoltak, összetörték minden ellenséges próbálkozást és ellenállást... Igaz! Nem fosztogató rablókként jöttek, mint 1919-ben a döggkeselyűk, amelyek lelkevesztett, a tetszhalottságba zsibbadt magyar nemzetre és szétmargolt hazánkra vetették magokat... Árpád és ős népe — a ragyogó, szent, nagy hagyományok csillagai után — a félisteni ős Attila és hun népének, s a nagy avar khánóknak örökebe: hazajöttek... Ezt a hitet, ezeket a hagyományokat és huszári bátorságot fenn kell tehát tartanunk, ha élni és újból győzni akarunk... Azért a felkelő nap megvillanása már ez a pokol reánk szakasztott sötétségén keresztül, amidőn népünk nagy multjának így tudatára ébred és Árpád-apánk, s a honserzők emlékének hódolni sok ezrével Pusztaszerre zárandokol.

MÓRICZ PÁL.

Juhászlegény ...

Juhászlegény kint a pusztán,
Hosszu botra támaszkodván,
Nézegeti a nagy eget,
Hogy azon túl mi is lehet.

Gondolkodik, laknak-e ott?
Vajjon lányok vannak-e ott?
Mert ha ott fönt kislány nincsen:
Hiába hív az Uristen!

Irta: BÜI JÁNOS (Kocs).

Magyar győzelem az európai evezősbajnokságon. Az elmúlt héten benyolították le Budapesten Európa evezősbajnokságait, melyek a magyar színekre gyönyörű sikert hoztak. Hét versenyszám közül három bajnokságot nyertek a magyar fiúk és ezzel az eredménnyel a bajnoki versenyek hőseivé lettek. A részletes eredmények a következők: **Négyevezős verseny kormányossal:** 1. Olaszország. **Két-evezős kormányos nélkül:** 1. Magyarország. **Szkiif:** 1. Lengyelország. **Kétevezős kormányossal:** 1. Magyarország. **Négyevezős kormányos nélkül:** 1. Dánia. **Dubló:** 1. Franciaország. **Nyolcevezős:** 1. Magyarország. A magyar versenyzők megvédték a tavaly Belgrádban nyert ugynevezett Glandaz-díjat. A versenyt a Margitszigetről és a pesti partról tízezrek nézték végig és lelkes *Huj, huj-hajrá!* kiáltásokkal biztatták a magyar fiukat, a győzelmek után pedig mámoros lelkesedéssel ünnepelték az új Európa-bajnokokat.

Tiszai emlékhajózás. A Széchenyi István tiszai emlékhajózás augusztus hó 29-én kezdődött meg. Kállay Miklós földmívelésügyi minisztert és Fabinyi Tihamér kereskedelmiügyi minisztert Szerecsen állomáson ünnepélyesen fogadták. A miniszterek innen autón Tokajba hajtottak. Tokajból a hajó hat óra előtt néhány perccel indult el útjára. A hajózáson résztvesznek magasrangú állami tisztviselők, a Tisza-menti városok polgármesterei, főispánok, alispánok, a Széchenyi-család tagjai, a mezőgazdasági érdekeltségek képviselői és sokan mások. A hajózás végcélja Szeged. A tanulmányút a tiszai hajózás népszerűsítésének szolgálatában áll.

Filó János dr. kitüntetése. Horthy Miklós Kormányzó Ur a földmívelésügyi miniszter előterjesztésére m. kir. gazdasági tanácsossá nevezte ki Filó János dr. okleveles gazda, volt egyetemi tanársegédet. Ez a kitüntetés méltó jutalmazása és elismerése annak a tudományos és közgazdasági munkának, amelyet Filó János dr. több mint egy évtizede fejt ki a magyar mezőgazdasági termelés előbbrevitele érdekében. Filó János dr. nak ugyanis nagy része van abban, hogy Magyarországon a műtrágyák használatának jelentőségét felismerték. A legfelsőbb helyről érkezett kitüntetés a komoly tudományos tevé-

kenykedés és a közgazdasági érdekek önfeláldozó szolgálatának elismerését jelenti.

Arany- és ezüstpénzek ára

1933 augusztus hó 30-án:

Ezüstpénzek: Egy darab egykoronás 29 fillér; kétkoronás 58 fillér; ötkoronás 1 pengő 55 fillér; régi egyforintos 78½ fillér.

Aranypénzek: Egy darab huszkoronás arany 32 pengő 35 fillér; Napoleon arany 31 pengő 95 fillér.

14 karátos törtarany (gyűrű, fülbevaló, karperec, nyaklánc, stb.) grammonként 2 pengő 90 fillér.

Színarany kilogrammja: 5100 pengő.

Színezüst kilogrammja: 75 pengő.

TANÁCSADÓ

Kérdés: Jár-e behajtási illeték akkor is, hogy ha az adóhátralékot végre nem hajtották? (V. J.) **Felelet:** Csak a végrehajtás lefoganatosítása esetén jár behajtási illeték. Végrehajtás foganatosításnak számít a letiltás is.

Kérdés: Édesanyámnak és édesapámnak van 19 kat. hold földjük, most, hogy anyám meghalt, apám reám akarja iratni. Mit tegyek, kihez forduljak? (Gábor János.) **Felelet:** Az édesanyja tulajdonát képezett ingatlant ugyi is megörökli, az édesapja tulajdonában lévőket pedig ajándékozás útján szállnak át, amely ajándékozás után, ha igazolják, hogy az ingatlan édesapja törvényes öröklésre jogosult közvetlen leszármazójának ajándékozta, a legenyhébb illeték alá esik. — A szerződés szerkesztése miatt fordulhat ügyvédhez is, csak a szerződés díjazása tekintetében állapodjék meg vele előre. — A gabona árának alakulását előre, tekintettel arra, hogy az a világgiacl helyzett változásaitól függ, nem jósolhatjuk meg. Évtizedes tapasztalat, hogy közvetlen aratás után az árak mindig alacsonyabbak, később lassan emelkednek. A „Vasárnap” a multban csak az illetékes kormányférfiak nyilatkozatai alapján tájékoztatta olvasóit. Többi kérdésére jövő héten válaszolunk.

Frenyó Lajos, Salvigliano. Levélre válaszolva közöljük, hogy a kért motorgyár már régen megszűnt. Használt állapotban esetleg lehetséges volna egy Daimler-Marienfeld motort beszerezni, amelynek a típusa hasonlít a kért motorkéhoz, azonban csakis a pontos méretek ismerete esetén tehetnénk ilyen irányban lépéseket. Szakértők azt tanácsolták, hogy ne javíttassuk ki a kért motort, mivel kétséges, hogy a befektetendő igen magas összeg (szállítás, vám) kifizetődik-e.

Kérdés: Mi a M. F. című lapnak címe? (Előjáróság, Szakolca.) **Felelet:** A kért lap címe: Budapest, VI., Róza-u. 111. Tessék a szerkesztőségnek írni, amely a részletes felvilágosításokat megadja.

Kérdés: Hol kaphatnék képes árjegyzéket modern fürdőberendezésekről, szőlőpermetezőgépekről, varrógépekről és gyermekkoszúkról? (S. R., Tét.) — **Felelet:**

Fürdőberendezések ügyében tessék Ulrich B. J., Vilmos császár-ut 31., permetezőgépek ügyében Nagy Ignác céghez, Budapest, Károly-körút 9., Király Lajos, VI., Felsőerdősor-u. 6. Varrógépek ügyében Singer Varrógép R. T. IV., Semmelweis-u. 14., Weisz Manfréd gépgyár, Csepel, Gyermekkosci ügyében Autogémművek Rt., VI., Rózsa-u. 91. cégekhez fordulni, akik részletes árjegyzéket fognak Önnek küldeni.

Kérdés: Hogyan írható ki a baromfi átlakból a baromfi poloska? (T. F., Csök-mő.) **Felelet:** A baromfiólat forró luggal belülről ki kell forrázni és forrasztó borszeszlámpával kiszáritani, főleg a repedéseknél. Utána mésztejjel kímesezendő. Második kérdésére következő számunkban válaszolunk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. S., Nagylőcz. Kérését teljesítettük. — **T. B. S.** Nem egyszerű, hanem mesterkelt. Tessék elhinni: a legnagyobb művészet az egyszerűségben rejlik. Ne keressünk olyan kifejezéseket, képeket, melyeket a mindennapi életben nem használunk. Valami egyszerűbbet kérünk Öntől. — **B. J., Kocs.** Egyiket — a legsikerültebbet — mai számunk közli. — **M. S., Tar.** Jók, közlünk belőlük. — **L. J., Tar.** Előző üzenetünk Önt is illeti. — **Sz. J., Berzenec.** Közlünk belőlük. — **B. E., Makó.** A hideg fagyalatra vonatkozó rejtvény — azt hisszük — már idejét multá. A másik jó. — **D. J., Szentes.** Érzéke van, de még formailag tökéletlen. Mást kérünk. — **J. J., Szekszárd.** Sajnálattalunkra, a beküldött vers nem közölhető. — **Ifj. R. I., Moha.** Ilyen hosszú verset nincs módunkban közölni; mást, rövidebbet kérünk.

T R É F Á K

Kövér ne menjen villamoson.

Egy zsufolt villamosra fel akar szállni egy természetes kofa. A kalauz rászól:

— Nincs hely.

— Dehogyan nincs, — feleli dühösen a kofa — innen lentől is látom, hogy két üres hely van.

— De nem egymás mellett.

Jogos kívánság lenne.

— Olvasta? Egy csongrádi földmives börtönbüntetést kapott, mert öt évig kését felesége volt.

— De remélhetőleg a bíróság azt az öt évet beszámította a büntetésbe.

Az angoramacska.

Egy hölgy bemegy az állatkereskedőhöz és így szól:

— Kérem, mi a végső ára annak a szelid angoramacskának, amelyikre tegnap alkudtam?

— Hatvan pengő, — feleli a kereskedő.

— Hatvan pengő? Hiszen tegnap csak negyvenre tartotta.

— Igen, de azóta az a bestia meg-evett két tizpengős kanárit.

Nélküldözés.

— Kérlek szépen, tudsz nélküldözni tiz pengőt?

— Egyebet se csinálók egész nap, mint folyton csak tiz pengőt nélküldözök

Sűrű haláleset.

Kohn üzletén le van huzva a redőny.

— Miért van bezárva a boltod? — kérdi tőle Grün

— Haláleset miatt.

— Ki halt meg?

— A kundschaft.

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

pej paikó szomorú É É É
(ó=ó) (—e, r=n)

(Beküldte Boda Mihály Törökszentmiklósról.)

2. Szórejtvény.

írnak vele
(t=h)

(Beküldte Gusztics János Háromfárol.)

3. Verses számrejtvény.

17 2 24 6 27 31 26

Testvéreink rabigába
Szívüket a bánat járja.

9 14 25 30 4 16

Kedves virág s jó illatu,
Róla susog város, falu.

19 5 32 13 34

Hozzád száll fel a fohászu.
Mikor imát rebeg ajkunk.

22 33 10 10 21

Megleljük a szőlős kertbe,
Igen édes a gyümölcse.

12 13 8 1 29 11

Mindenfelé kedvelik,
Szépen szól, ha pengetik.

5 7 14 10 32

Gimnáziumba szükséges,
Igy a diák izomképes.

15 3 28 27

Gyermekeknek a kedvence,
Nagyapó, hát kezdje-kezdje.

18 21 20

Kisebb-nagyobb van közöttte,
Élnek vígan a tengerbe.

1—34

Dicsősége a királynak,
Koszorúja szép hazámnak.

(Beküldte ifj. Józsa Lajos Tiszaderzsől.)

4. Szórejtvény.

E 2
(é=e)

(Beküldte Jenei Sándor Soltról.)

5. Szórejtvény.

Mátra madár LY
(é=e) (e=e)

(Beküldte Molnár Sándor Tasról.)

A rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával együtt a 40-ik számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények megfejtését tiz napon belül okvetlenül juttassák el hozzánk, mert az elkésve érkező megfejtők nevét nincs módunkban közölni.

A 33-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Szórejtvény: **Rózsák.** 2. Szórejtvény: **Vonat.** 3. Szórejtvény: **Sirógöres.** 4. Szórejtvény: **Rejtvény.** 5. Szórejtvény: **Szele.**

Megfejtették: Szalczér András, Niklai István, Dunavecsei Hangya, Szűcs Ferenc, Vargha Anna, Günther László, Vámos Péter, Nagy Gizella, László József, Biss Mária, Vargha János, Nagy István, Szabó József, Molnár Sándor, Szokolai Juci és Kún Mihály.

Jutalomkönyvet nyertek: Niklai István (Szekesmajor) és Erdélyi József (Szekesfehervár).

A 34-ik számban közölt rejtvények megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

Vásárok jegyzéke.

Vasárnap, szeptember hó 3-án: Állat- és kirakodóvásár: Csépa, Fülöpszállás, Gyula.

Hétfő, szeptember hó 4-én: Állat- és kirakodóvásár: Akasztó, Balassagyarmat, Bugyi, Dédes, Dunapentele, Győr, Hercegszántó, Jászapáti, Kapuvár, Kőszeg, Nemetboly, Nyiregyháza, Pécs, Perkata, Rétság, Sárvár, Sátoraljaújhegy, Székszó, Szirák, Szolnok, Tiszatárján. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Balatonlelle, Enying, Felsőöreg, Kálmánca, Marcali, Tüskevár. — **Állatvásár:** Eger. — **Ló- és kirakodóvásár:** Mór, Tompa (mindkét vásár bizonytalan). — **Lóvásár:** Sopron. — **Marha- és kirakodóvásár:** Szepetk, Zalaapáti.

Kedd, szeptember hó 5-én: Állat- és kirakodóvásár: Beled, Nagyfüged, Nagyhortobágy, Nagykanizsa, Simontornya, Szamosszeg, Szentgál, Szombathely, Szirák, Vízvár. — **Kirakodóvásár:** Diósjenő. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Hőgyész.

Szerda, szeptember hó 6-án: Állat- és kirakodóvásár: Bánréve, Bükk, Görgeteg, Kaba, Kutas, Nyírmada, Simontornya, Tiszakarád, Ujmalomsok. — **Állatvásár:** Jánosház, Miskolc. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Kaposvár. — **Marha- és kirakodóvásár:** Nagylengyel. **Marha- és sertésvásár:** Kiskomárom.

Csütörtök, szeptember hó 7-én: Állat- és kirakodóvásár: Csaroda, Enes, Etyek, Ibrány, Jank, Magyarmecske, Ónod, Pápa, Sertész. — **Állatvásár:** Putnok, Tiszafüred.

Péntek, szeptember hó 8-án: Nincsen vásár.

Szombat, szeptember hó 9-én: Állat- és kirakodóvásár: Apátfalva, Cegléd, Cibakháza, Gyulakeszi, Und. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Felsősegesd, Szőlőgyörök. — **Marha- és kirakodóvásár:** Nagycsákány, Vásárosmiske.

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY ★ ANGOLBÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (39)

— A hadügyminisztériumban. Egész éjjel ott dolgozott. Jelenleg borzasztóan sok a dolgunk.

— Ugy! — mondotta vontatottan a detektív. — Na, akkor holnap fogom felkeresni, hogy beszélhessek vele. Jó éjszakát.

— Hova megy most?

— Együtt vacsorázom leghalásabb ellenségemmel. Képzheti, milyen kellemes lesz.

És lesietett a reá várakozó autóhoz.

VI.

Rausch miniszter végzete.

A „Milliomosok Clubja“-ban Gilió doktor a detektívet már nagyszerű vacsorával várta. Mindketten kellemes estét töltöttek együtt. A helyzet pikantériája, hogy ellenfelével kettesben vacsorázhat, mindkettőt felvillanyozta. Elővigyázatosan bántak egymással, mint a vívásra felállt vívók. Udvariasságuk csak a fegyver elrejtésére volt jó és figyelmességüknek tövise volt.

— Hol avatták önt tulajdonképpen doktorrá? — kérdezte a detektív.

— Bölcsészeti doktorátusomat Cambridge-ben, a jogi doktorátust Krakóban szereztem meg.

— Hallgatta ott Davis professzort is?

Gilió felvonta szemöldökeit.

— Igen. A római jogot nála hallgattam.

Majd egy más alkalommal:

— Apropos. Ön tanult ember. Hallotta hírét Hugó Reinard művészettörténet tanárnak? — kérdezte Gilió, miközben egy pohár vörösborot öntött magának.

— Igen. Egyébként talpraesett ember.

— Feltétlenül. Hiszen a trónörökös is sokra becsüli és többször tanácsot is kér tőle.

— Azt tényleg megteszi. De most jut eszembe, egyszer mondtam önnek, hogy alkalomadtán egy szívesre fogom kérni.

— Igen. Boldoggá tesz, csak ki vele, mi az?

— Mesélje el nekem, hogy tudta megszerezni a Rexberg-erőd térképét és hogyan csempészte be a főhercegnő csokoládédobozába?

— Az nagyon egyszerű volt. Egyszerűen beletettük.

— Tehát nem akar erről beszélni?

— Miért ne? Ugy-e, emlékszik még arra a szép udvari komoránára?

— Hogyne.

— Nahát, ő a főhercegnő bizalmasa volt és mikor ez a fiatal hölgy egy napon levelet vitt Szidorvszky alezredes lakására, az én megbízásomból a térképet, mely az alezredes íróasztalán volt, magával hozta, anélkül, hogy az alezredes észrevette volna. A térképet aztán ez a fiatal hölgy a főhercegnő csokoládés dobozába tette, melynek alján urnője által az anyjának írt levél volt. Így aztán Szidorvszky gróf, anélkül, hogy tudta volna, magával vitte a térképet.

— Jó gondolat!

— Ugy-e? Nekünk mindig kiváló ötleteink vannak. A térkép aztán postán jött vissza, mielőtt Szidorvszky gróf megérkezett. Parancsol egy pohár sherryt?

— Köszönöm, nem kérek többet. A fejem kissé nehéz.

— Értem. A kloroform. Sajnálatos dolog volt, de nem lehetett másként. De azért ne haragudjon szegény Sidi el Ssalam-ra.

— Sidi el Ssalam?

— Igen, a főhercegnő kalmukja. Talán kissé keményen bánt el önnel, de ezt csak azért tette, mert azt hitte, valami gonoszat forral urnője ellen.

— Ugy, tehát a kalmuk volt? — kérdezte a detektív.

— Hát nem tudta?

— Köszönöm az ön közléseit és sajnálom, hogy nem viszonzhatom hasonlóval.

— Én nem is kértem ezt, de — és az arra haladó főpincérnek intett — talán más oldalról majd felfedezünk valami érdekes újsgot. Mondja csak, főpincér, mi hirt hoztak a vendégek legujjában? Maga mindent hall.

— Egy pillanat türelmet kérek, uraim, azonnal fogok érdeklődni a szerkesztő urak asztalánál.

Két perc múlva visszajött a főpincér és megdöbbenés látszott az arcán.

— Rémes szerencsétlenség történt, uraim! A hadügyminisztert az éjjel egy autóbusz halálragázta.

A két férfi egymásra pillantott.

— Tudja a részleteket is? — kérdezte a detektív a főpincért.

— Csak jelentékteleneket. A kegyelmes urat lakására vitték és gyóntatóatyját, Kadabra atyát hívták, hogy utolsó szavait hallgassa meg. Az elhalt kívánsága szerint iratait Pater Kadabra vette magához, míg jelentékeny vagyonát a szegényekre hagyta.

— Kadabra Pater? — kérdezte elgondolkozva a detektív és e nevet emlékébe véste. Azután órájára nézett:

— Késő van, — mondta. — Itt az ideje, hogy felkerekedjünk.

A két férfi hallgatagon hagyta el a klubot.

— Sajnálatos szerencsétlenség, — mondta doktor Gilió, amint az utcára értek.

— Nagyon sajnálatos, — mondtotta a detektív is.

— Mindenkit érhet baleset, — ha nem vigyázunk!

— Én azonban — felelte gyorsan Gilió doktor — módfelett elővigyázatos vagyok. Remélhetőleg ön is az, kedves Cardon ur . . .

— Oh, nem is gondolja, menyenyire, doktor. S úgy hiszem, nemsokára lesz alkalmam e téren némi meglepetéssel szolgálni önnek — ismét.

Gilió doktor gyanakodva nézte végig a detektívet:

— Nemsokára? Vigyázzon, Cardon ur, el ne siesse a dolgot, mert az kiszámíthatatlan következményekkel járna . . . Én mondom! . . .

— Bizza csak rám, doktor . . .

— Nos, hát akkor jó éjt . . . Nekem erre felé van dolgom. Az „Epok“ szerkesztőségébe szaladok fel még egy percre . . . Szép álmokat, Cardon ur!

— Önnek is. A viszontlátásra!

Mind a két férfi udvariasan megemelte a kalapját és elváltak.

Cardon meggyorsította a lépteit. Hazafelé tartott. Alig jut ismét a pihenésre, pedig ha az ember nem alussza ki magát tökéletesen, akkor a munkaereje nem teljes.

(Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak augusztus hó 29-én.)

GABONATÖZSDE.

Készárúpiac. Buza: tiszai 77 kg-os 8.60—8.80, 78 kg-os 8.70—8.90, 79 kg-os 8.80—9.00, 80 kg-os 8.90—9.10, felsőtiszai 77 kg-os 8.40—8.55, 78 kg-os 8.50—8.65, 79 kg-os 8.60—8.75, 80 kg-os 8.70—8.85, jászszági, fejérmegyei, dunántúli, pest-vidéki, bácskai 77 kg-os 8.35—8.50, 78 kg-os 8.45—8.60, 79 kg-os 8.55—8.70, 80 kg-os 8.65—8.80. Pestvidéki rozs 4.90—5.00; takarmányárpa, elsőrendű 6.40—6.50, másodrendű, 6.20—6.30, felvidéki sörárpa 10.50—11.25, egyéb 7.75—9.00; zab, elsőrendű 6.90—7.00; tiszántúli ten-geri 6.90—7.00, egyéb 6.90—7.00; korpá 4.70—4.80; 7-es liszt 14—15; 8-as liszt 7.50—7.60 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. Buza októberre 8.63—64; márciusra 9.73—9.74. Rozs októberre 5.23—5.25; márciusra 6.13—6.15. Tengeri 7.65—7.68 pengő métermázsánként.

Abraktakarmánypiac. Árpakorpa 5.50, borsóhéj 5.50, borsókorpa 5.50, buzakony-4.75, konkolydara 5.50, lenmagpogácsa 12.25, napraforgópogácsa 8.75, repcepogácsa 7.70, rozskony 4.50, rozskorpa 4.90, rozsocsu 4.40, rozstakar-mányliszt 6.75, szójababpogácsaliszt, nagy-ban 19, szójababpogácsaliszt, kicsinyben 21, kormagpogácsa 12.50 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (Mauthner Ödön mag-termelő és magkereskedelmi rt. heti jelentése.) Az elmúlt héten a forgalom magvakban ujjalag némileg megélnéült. *Bi-borhere* iránt ismét mutatkozik külföldi kereslet és a már egyáltalán nem számot-tevő készletek gyors elhelyezést találnak. Világos, ázottsem mentes minőségekben már hiány mutatkozik. *Szöszösbükköny:* A tengerentúli érdeklődés egyelőre telje-sen megszűnt és az előrehaladott időnyre való tekintettel, kérdéses, lehetséges lesz-e még további eladásokat Amerikába eszkö-zőlni. *Pannoniabükköny* ára némileg emel-kedett, de nem volt jelentősebb forgá-lom. *Ősziborsó* iránt a külföldi elzidőse-rint érdeklődést nem mutat. *Lóhere- és lucernamag:* Külföldi cégekkel már né-hány kötös eszközöttetett. *Fehérhere:* A vevők teljesen tartózkodók, holott más évek ezen időszakában már élénk forgá-lom alakult ki. *Mák* iránzata változatla-nul lanya és üzletellen. A *buda-pesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései* 100 kilogrammonként nyersáruért *buda-pesti paritásban:* repce 24.50—25, bíbor-heré 41—45, szöszösbükköny 42—45, len-mag másodrendű 23—23.50, kék mák 50—52, borsó, Viktória 11—12, expressz 11—12, őszi 13.50—14.50, szárított répa-szelet 8—8.25, lenese, kisszemű 18—22, nagy 27—33 pengő.

Takarmányvásár. Réti széna, másod-rendű 3.90—4, harmadrendű, csomago-lásra 2.50—3.70, muharszéna 3.20—4, lu-cernaszéna 4.50—5.70, alomszalma, másodrendű 1.60—3 pengő métermázsánként.

Cirokszakál takaró szalma átlagárban 16—18 pengő, belés szalma átlagárban 8—10 pengő métermázsánként. *Cirok-mag* métermázsánként 4 pengő.

Tenyészmarhák és jármosökrök. Első-rendű belföldi jármosökrök (tarka) 44—46, elsőrendű belföldi jármosökrök (fe-hér) 42—45, másfél éves üszök 38—42, másfél éves tinók 38—42, fiatal, friss fe-jős tehén 55—65 fillér kilogrammonként elsőszulban.

Borjuvásár. Élő borju, belföldi szopós, elsőrendű 74—80, kivételesen 82—84, má-sodrendű 66—73, harmadrendű 55—65 fillér kilogrammonként.

Vágómarhavásár. Ökör, gyenge 45, bika, legjobb 58—60, közép 48—54, gye-ngebb 40, tehén, legjobb 45—47, közép 40—42, gyengébb 30—32 fillér kilo-grammonként elsőszulban.

Sertésvásár. Könnyű 68—72, közép-minőségű 74—77, kivételesen 82—84, ne-héz sertés 77—78 fillér kilogrammonként elő-szulban.

Lóvásár. Igás kocsló (nehéz nyugati fajta) 200—315, igás kocsló (könnyű nyugati fajta) 160—245, alárendelt mi-nőségű lovak 50—160, vágólovak 25—120 pengő darabonként.

Juhárak. Külföldnek megfelelő prima, kisfogas ürök páronként 100 kg, vagy azon felüli szulban 36—40, prima fiatal bárányok páronként 75—80 kg között 36—40 fillér kilogrammonként, valamen-nyi gazdaságban, etetés-ítás után má-szálva, páronként 6 kg szulevonással.

Gyapju. A magyar piacon elikt közép-minőségű fésűsgyapju 1.40 pengő és egy-néhány kisebb tétel báránygyapju 1 pengő körüli áron, helyt vidéki állomás.

Nyersbőr. Marhabőr minden szulban, magyar 65—68, tarka 75—78 fillér, borju-bőr rövid lábbal 150 fillér kilogrammon-ként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje 32, lefőltött tej 8—10, tejszín 240—280, tejfel 120—160, centrifugált vaj kg-ja kicsinyben 220—280, szedett vaj 180—220, tehéntúró 50—80, juhtúró 150—200, gróji sajt 220—240, trappista sajt 160—240, emmentáli sajt 220—400 fillér kilo-grammonként.

Baromfi és tojás. Élő baromfi: csirke —70—2, tyúk 1.60—2.80 pengő darabon-ként. *Leőtt baromfi:* hizott ruca 1.10—1.40, hizott lud 1—1.40, csirke 1.30—2.40, tyúk 1—1.40, libamáj 2—6 pengő kilo-grammonként. Tojás darabja 5—7 fillér.

Vadpiac. Özomb kilogrammonként 2.80—3.50, fogoly —.60—1.50 pengő da-rabonként.

Halpiac. Ponty, élő, kicsinyben, nagy-ság szerint 1.20—1.80 pengő kilgrammon-ként.

Zöldség. Sárgarépa csomója, zöldjével 3—14, petrezselyem, csomója, zöldjével 3—14, zeller, darabja, zöldjével 2—6, kalarábé, darabja, zöldjével 3—8, karfiol 60—120, vöröshagyma, makói 8—12, fok-hagyma 18—50, cékla 10—16, fejeská-poszta 6—12, kelkáposzta 14—26, vörös-káposzta 20—40, fejjesaláta, darabja 3—8, torma 50—140, burgonya, őszi rózsá kg-ja 8—10, nyári rózsá 7—10, Ella 5—8,

kifli 14—18, champignon gomba 120—240, mezei csiperke 100—140, fekete retek 16—30, hónapos retek, csomója 4—12, uborka 8—32, zöldpaprika 16—45, tök (főző) 4—8, paradicsom 8—24, zöldbab 18—40, zöldborsó 40—80, tengeri 1 cső 3—6, sóska 12—24, paraj 12—24 fillér kilogrammonként.

Gyümölcs. Alma 15—60, körte 16—80, vöröszilva 14—30, ringló 16—80, kajszí-barack 20—80, őszibarack 20—140, gö-rögdinnye 16—50, sárgadinnye 6—32, cse-megeszőlő, újdonság 48—280, dióbél 360—500, mogyoró, héjazott 320—400, man-dula 400—700 fillér kilogrammonként.

Méz, pergetett, kilogrammonként 120—150 fillér.

Szesz és szeszitalok. A szeszárok a mult heti jegyzés szerint zárultak. A de-taiforgalomban finomított szeszben és denaturált szeszben volt kielégítő for-galom, denaturált szesz 5 barell vételénél 77 pengőn, 1 barell vételénél 81 pengőn kelt el 10.000 literfokonként + 3 száza-lék forgalmi adó. *Gyümölcsipálka.* A gyümölcsipálkaüzletben e héten is szí-lárd irányzat uralkodott és élénk kereslet mellett *törköly* 3, sőt egyes tételek 3.10 pengős áron kerültek forgalomba. *Seprő-pálka* ára változatlan. *Eperpálkában* gyér volt a kínálat és tartós vételkedv mellett 3.50 pengő körül történtek üzle-tek. *Szilvórium nyári áru* 4.20, *ó kék áru* 5.20 pengőig került forgalomba 10.000 li-terfokonként + 3 százalék forgalmi adó. *Borparlat.* Változatlan árban, ismert el-adási tételek mellett kelt el.

Bor. *Nagykőrösn* elikt 100 hl. zöld-fehér kb. 11 fokos literenként 20 fillérért. *Hevesen* elikt 100 hl. 11.5 fokos 23 fil-lérért, 65 hl. 10.75 fokos 21.5 fillérért, 63 hl. 12 fokos 24 fillérért. *Hahóton* kis-tételben 10 fokos borok 20 fillérért kei-nek el és általában 20—24 fillér között váltakozik a bor ára.

Fapiac. Az osztrák-magyar tárgyalá-sok elhúzóda folytán fenyoában a be-hozatal még mindig nem indult meg úgy, hogy egyes választékokban áruhiány kö-vetkezett be. — *Tüziában* alig van forga-tóbbé kerül *száz darab:* angol font 1850—205, cserhasáb, kétéves 240—245, egyéves 215—220, akáchasáb 245—250 pengő bu-dapesti paritásban. — *Lombfaneműekben* az üzletmenet gyenge, csak tölgy- és diófa iránt mutatkozik kereslet.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára augusztus hó 29-én. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a bank-tól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. *Száz pengőnél többé kerül száz darab:* angol font 1850—1890; dollár 397—407; kanadai dollár 373—393; hollandi forint 232.30—233.70; német márká 135.70—136.60; svájci frank 110.70—111.40 pengő. — *Száz pen-gőnél kevesebbe kerül száz darab:* cseh korona 16.95—17.07; szerb dinár 7.80—8.30; francia frank 22.30—22.50; lengyel zloty 64.35—64.85; román leu 3.42—3.46; bolgár leva 4—4.26; osztrák schilling 77.50—80.50 pengő.

Mutasd meg

szomszédodnak is a

VASÁRNAP-ot!!

KIADJA:

„FALU” ORSZÁGOS FÖLDMIVES-SZÖVETSEG.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.

Europa Irodalmi és Nyomdal Részvénytársaság. (Igazgató: Schmidek Tibor dr.), Budapest, Ó-utca 12.

A BUDAPESTI RÁDIÓ

MŰSORA: 1933 SZEPTEMBER 3—10.

BUDAPEST I. 550.5 m

Vasárnap

3

9.15: Hírek. **10:** Egyházi zene és szentbeszéd a belvárosi főplébánia templomból. Szentbeszédet mond Kemenes Illés dr. c. tankerületi kir. főigazgató. **11.15:** Evangélikus istentisztelet a Deák-téri templomból. Prédikál Raffay Sándor dr. püspök. **Utána:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **Majd:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. Közreműködik Végh Sándor (hegedű); komoly zeneművek. **2:** Gramofonlemez; operaáriák, műdalok. **3:** A földművelésügyi minisztérium rádióelőadás-sorozata. Sámy István szólészeti és borászati felügyelő: „Csemege-szőlők telepítése és kihasználása.” **3.45:** Veres Lajos cigányzenekara. **4.40:** Időjelzés, időjárásjelentés. **4.45:** „Turgenyev.” (Halála 50. évfordulóján.) Bonkáló Sándor dr. előadása. **5.15:** A Hirlapterjesztő-munkások Dalkara és a Budapesti Famunkások Dalkara. **6:** „Tarka holmi.” Irta Karinthy Frigyes. **6.30:** Mándits szalonzenekar; szórakoztató zene. **7.15:** Operettelőadás a Studióból. „A naplopó.” Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Lip-tay Imre és Drégely Gábor. Zenéjét Kulinyi Ernő verseire szerezte Marthon Géza. **9.45:** Időjelzés, hírek, sporteredmények. **10:** Stefániai Imre zongorázik. **Utána kb. 10.50:** Bura Károly cigányzenekara. **10.15-től 11.30-ig:** A bécsi rádióállomás számára Bura Károly cigányzenekara.

Hétfő

4

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Régi emberek csalafintaságai. 2. Mirza Shaffi dalaiból. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** A Mária Terézia 1. honvédtáplálékgazdálkodó zenekara; szórakoztató zene. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Baranyai Gyula gondolkodik, Sántha János énekel, zongorán kísér Polgár Tibor. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diákfelőrája. „James Cook.” **4:** Asz-szonyok tanácsadója. **4.45:** Időjelzés, idő-

járásjelentés, hírek. **5:** Gramofonlemez; operaáriák, dalok, tánczene. **6:** Munkásfelőrája. **6.30:** Kiss Lajos cigányzenekara. **7.15:** „A régi pesti honvéd-ezredről.” Möricz Pál előadása. **7.30:** „A párna.” Kertész József elbeszélése. **8:** Kondor Leó és Radó József művei. Előadja Strasszky Aranka, Szedő Miklós, Kondor Leó és Polgár Tibor. **9.10:** Időjelzés, hírek. **9.30:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; szórakoztató zene. Szünetben kb. **10.10:** Időjárásjelentés. **10.40:** Kreszné Drewett Nóra zongorázik; komoly zeneművek. **11.20:** Bachmann jazz, Fekete Pál éneksszámaival.

Kedd

5

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Kalitkalakó barátunkról. (Kanáriápolás.) 2. Nagyanyáink szórakozásai: Bélyegnyelv. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Bertha István szalonzenekara; szórakoztató zene. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Dombóvári Horváth János cigányzenekara. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** Baloghné Hajós Terézia állattmeső. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** „A tudomány és a bűn harca.” Székely Vladimir előadása. **5.30:** Radosné Bock Hilda bécsi dalokat énekel schrammelzene kísérettel. **6.10:** „Levelek a faluba.” Pásztor József elbeszélése. **6.30:** Gramofonlemez. **7.30:** „Ködben repülök, kérek helyzetadatokat.” Magyar Sándor és Tóbiás Frigyes párbeszéde. **8:** Frits Miklós gitározik. **8.30:** Európai hangverseny. A berlini rádióállomás műsorának közvetítése. Közreműködik a berlini filharmóniai zenekar; komoly zeneművek. **Utána kb. 10:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **Majd:** Toll Árpád és Janesi cigányzenekara. **11:** Lantos Jenő jazz-zenekara Vajda Károly éneksszámaival.

Szerda

6

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Furcsa babonák. 2. Konyhagondok: Vadpecsenyék. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Pálffy Mária

énekkel, Málny Zsuzsanna Fülöpke hegedűl, zongorán kíséri Polgár Tibor. Közben 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: A Mária Terézia 1. honvédegysége zenekara. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 3.30: A rádió diáklétrejének. „A bajor hegyek művészei.” 4: „A háztartásról.” Vizváry Mariska előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Budapesti Hangverseny Zenekar. Vezényel Polgár Tibor: szórakoztató zene. 6.15: „Beszéd és érvényesülés.” Nagy Adorján előadása. 6.45: Palotai Árpád énekkel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 7.20: „Cs. és kir. gyöngyöcske.” Egy csokor vídamság a régi katonaságtól. Irta Büky György. Rendező Csanády György. 9.20: Időjelzés, hírek. 9.40: Temesváry János brácsázik, zongorán kíséri Polgár Tibor. 10.15: Időjárásjelentés. Utána: Bura Sándor cigányzenekara. 11: Gramofonlemez; tánczene.

Csütörtök

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Magyar városok: Pestszeretkez. 2. A művészvilág derüje. (Művészetekről.) (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Állás-talan Zenészek Szimfonikus Zenekara; szórakoztató zene. Közben 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: Gramofonlemez; operáriák; táncdalok. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 4: Havas István ifjúsági előadása. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „A konyha művészeinek jubileuma.” (Brillat-Savarin.) Müller Vilmos dr. előadása. 5.30: Dr. Székelyné Kovács Mária énekkel, zongorán kíséri Polgár Tibor. 6.15: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; operarészletek. 7.45: „Ó, azok a régi jó idők.” Nagy Endre vídám csevegése. 8.15: Roth vonósnégyes. 9.15: Időjelzés, hírek. 9.35: Rácz József cigányzenekara. Közben 10: A rádió külügyi negyedőrája. Utána: Időjárásjelentés. 10.45: Károly Dezső szalon- és jazz-zenekara.

Péntek

9.45: Hírek. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a lipótvárosi Szent István Bazilikából. Szentbeszédet mond Mihailovics Zsigmond c. kanonok - plébános. 11.15: Görög-katolikus istentisztelet a Szegegyház-téri gör.-kath. magyar plébánia-templomból. Szentbeszédet mond Krajnyák Gábor dr. plébános. Utána: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. Majd: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar;

közreműködik Bodó Erzsébet; operarészletek, zenekari művek. 2: Gramofonlemez. 3.45: „Litvánjáról.” Pesthy Müller József Leó előadása. 4: Fejes szalonzenekar; szórakoztató zene. 4.55: Időjelzés, időjárásjelentés. 5: „Szeptember.” Lőrinczy György elbeszélése. Felolvassa Somody Pál. 5.30: Kelemen Lajos magyar nótákat énekkel Kurina Simi cigányzenekarának kíséretével. 6.30: „Mit látam a csikágói világkiállításon.” Gajáry György dr. előadása. 7: Az államrendőrség zenekara; szórakoztató zene. 8: Szimfonikus előadás a Studióból. „Piros pohár, zöld pohár.” Boldog békebeli történet előjátékkal, 3 képből. Baksay Sándor „Jáhel” c. elbeszélése nyomán írta Lestyan Sándor. Utána kb. 9.45: Időjelzés, hírek, sporteredmények. 10.05: Dulien Klára hegedűl, zongorán kíséri Polgár Tibor. 10.40: Veres Lajos cigányzenekara és Guttenberg György szalon- és jazz-zenekara, Kalmár Pál énekszámaival.

S z o m b a t

6.45: Torna. Utána: Gramofonlemez. 9.45: Hírek. 10: 1. Időszérii anyag. 2. A légy és az egészség. (Felolvasás.) Közben: Gramofonlemez. 11.10: Vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Dénes József és cigányzenekara. Közben 12.30: Hírek. 1.15: Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 1.30: Mándits szalonzenekar. 2.45: Hírek, piaci árak, árfolyamok. 4: A Rádióélet gyermekjátékosai. 4.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „A nők szívéhez szólunk.” Kiss Ferenc dr. előadása az Országos Református Szeretetszövetség nevében. 5.30: Uray Margit magyar nótákat zongorázik. 6.10: „Amit a régi békeidőkben énekeltek.” (Régi dalok és kuplék.) Előadja Ferenczy Károly, zongorán kíséri Polgár Tibor. 6.55: Helyszíni közvetítés a magyar ügyelődőrből. Konferál Dombsi Sándor dr. 7.15: Rádióamatőrposta. 7.40: Odry Árpád előadestje. 8.10: A Budapesti Hangverseny Zenekar operatellőadásának közvetítése a székesfővárosi állat- és növénykertből. „Cigányprimás.” Operett 3 felvonásban. Irta Grünbaum és Wilhelm. Zenéjét szerezte Kálmán Imre. Az I. felv. után: Időjelzés, hírek. A II. felv. után: Időjárásjelentés. Az előadás után: Gramofonlemez; tánczene.

BUDAPEST II. 840 m

VASÁRNAP, szeptember hó 3-án, délután 3—3.45-ig: Gramofonlemez.

SZOMBAT, szeptember hó 9-én, este 7.15: Gramofonlemez. Utána: A hét eseményei.